JURNALUL® S.F.

Premiul Convenției Europene de SF
euROcon '94

Anul IV Nr. 112
Săptămînal de cultură
SF, HORROR ȘI FANTASY
16 pagini - 250 lei

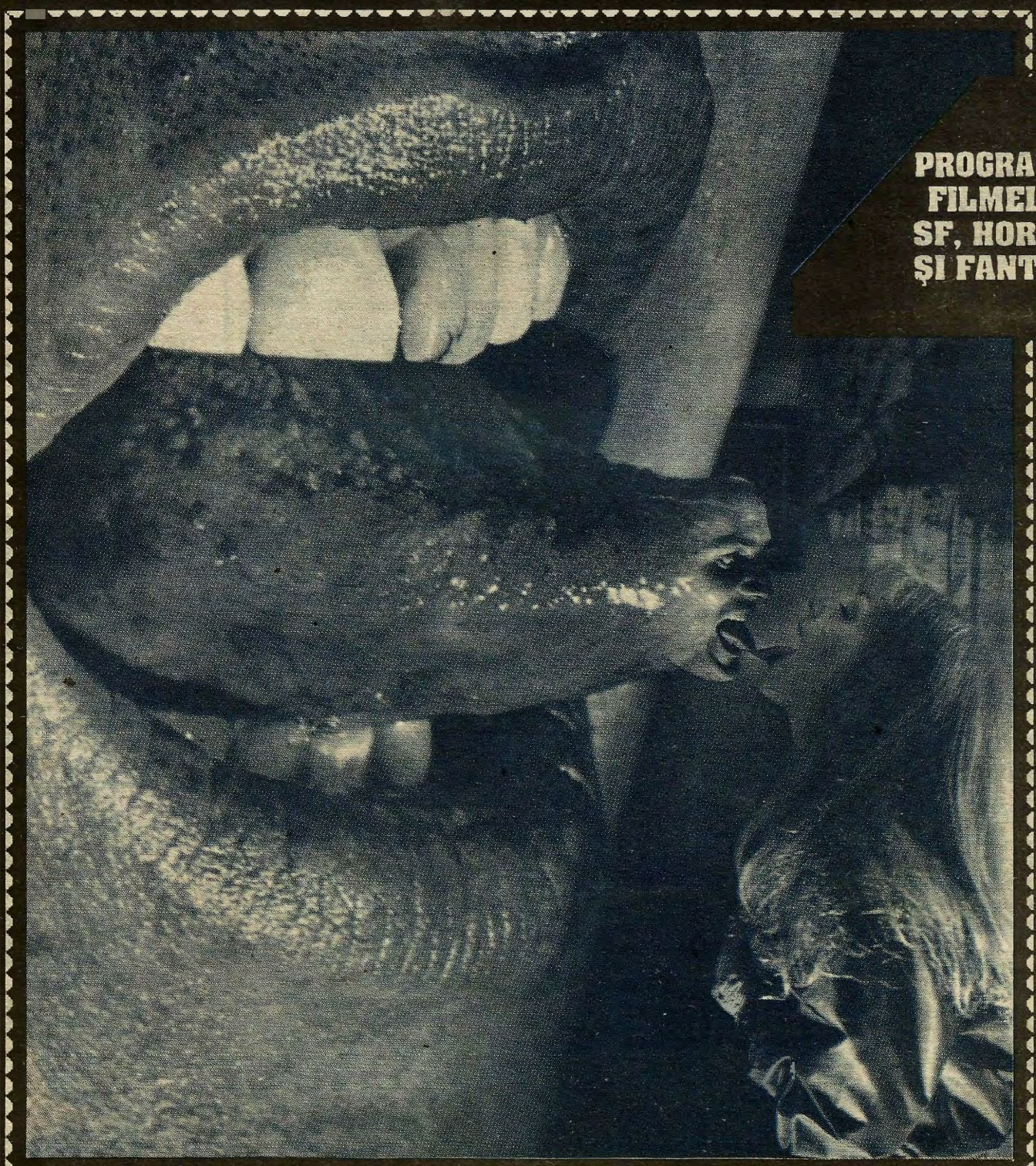

PROGRAMUL FILMELOR SF, HORROR ȘI FANTASY

„Dacă e sîmbătă e science - fiction"

Seara SF din 29 aprilie '95 organizată de Asociaţia GENEZE, din Buzău, va fi dedicată realizatorilor JURNALULUI SF.

Au fost invitaţi: Nicolae C. ARITON, Ionuţ BĂNUŢĂ, Ovidiu BUFNILĂ, George CEAUŞU, Remus CERNEA, Mihail GRĂMESCU, Isabela ION, Cristian IONESCU, Dan POPESCU, Liviu RADU, Don SIMON, Cătălin TENIŢĂ, Florin Mircea TUDOR.

Pozitronicii anunţă primul membru onorific al cenaclului domnul Cristian IONESCU, Ministrul Comerţului.

P.S. Se pare că se vor întări contactele Buzău-Ploieşti - cei din „Quo Vadis?" anunţîndu-şi participare în corpore, ceea ce ne duce cu gîndul că o Convenţie a cluburilor estice va fi posibilă în curînd.

TOP 30

Vă place un anumit gen de povestiri, preferaţi anumiţi scriitori, preferaţi traducerile? Scrieţi-ne!

În funcţie de rezultatul topului vom promova scriitorii dvs. preferaţi!

CONCURS JSF

La editura Brâncuşi a apărut volumul de povestiri *„Moartea purpurie"* al scriitorului Ovidiu Bufnilă.

Pentru ce-a mai bună bandă desenată, în două planşe, avînd drept scenariu una din povestirile din volum Jurnalul SF oferă un premiu de 20000. BD se primesc pe adresa redacţiei pînă la data de 20 aprilie ac.

TOP WORLD JSF-NEMIRA

Radio Tinerama va premia, cu ajutorul material al editurii Nemira, cei mai buni autori de povestiri ai anului '94 publicaţi în Jurnalul SF.

Cei TREI scriitori aleşi de realizatorul emisiunii World SF, Alin Gălăţescu, (potrivit criteriilor sale) vor fi invitaţi în direct la radio Tinerama.

Primul invitat *se va arunca în eter* luni, 3 aprilie, ora 21,15.

Pentru cei interesaţi adresa editurii PYGMALION PLOIEŞTI: str. Rahovei, nr. 20, jud. Prahova, cod 2000; tel. 044-123781.

Adrian Bănuţă

Apariţii editoriale

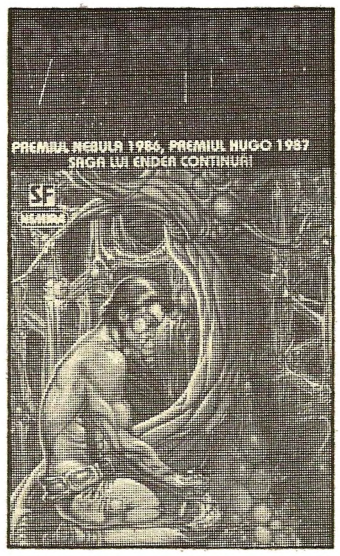

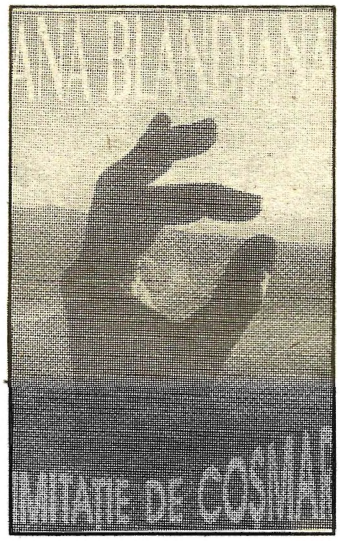

„NAUTILUS"

Cu o regularitate de invidiat, dar care face bugetul cititorilor să scadă inevitabil, NEMIRA aruncă pe piaţă două cărţi care n-ar trebui să ne lipsească din biblioteci: continuarea *Jocului lui Ender - „Vorbitor în numele morţilor"* (260 pagini/4500 de lei) de Orson Scott Card (premiile Nebula '86 şi Hugo '87) cu o interesantă prefaţă a autorului; şi *„Pandora : Incidentul Iisus"* primul roman din trilogia Pandora purtînd semnăturile lui Frank Herbert şi Bill Ransom (436 pagini/5000 de lei)

„BIBLIOTECA MILENIULUI TREI"

Apariţia ultimei ediţii din proza Anei Blandiana (Imitaţie de coşmar) a prilejuit şi întîlnirea cititorilor cu scriitoarea, aflt la „Librăria M Sadoveanu" cît şi la Universitatea Bucureşti.

Cu acest prilej au luat cuvîntul Doina Uricariu (editorul cărţii), Laurenţiu Ulici (preşedintele Uniunii Scriitorilor) şi Nicolae Manolescu.

Volumul conţine nuvelele fantastice apărute în anii 1977 (Cele patru anotimpuri) şi 1982 (Proiecte de trecut) la care s-a ataşat un dosar critic şi face parte din colecţia „Biblioteca mileniului trei".

 # Dan Popescu - P O Box 3-49/ 5600 Piatra Neamţ Caută: JSF 29 (3 buc.), 30 (2 buc.), 31(3), 34 (2), 36 (3), 46 (1), 47 (3), 38 (3). Oferă JSF 3, 4, 5 (2), 6 (2), 7, 8 (2), 9, 10, 11 (3), 12(2), 14, 15 (2), 16 (2), 17 (4), 18 (2), 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 33, 41, 43, 44, 45, 52 (2), 56, 57, 59, 60, 61, 65, 66 (2), 67, 68, 69, 71, 74, 75, schimb sau vînzare.

Pentru numerele sub 50 valoarea de schimb/vînzare este de 500 lei buc. Pentru celelalte 400 lei/buc.

Vasilescu Valentin, str. Cameliei, bl. 137, sc. B, ap. 24, Ploieşti, jud. Prahova, cod 2000, oferă: colecţia JSF (1-87, mai puţin numerele: 72-73, 79, 80); colecţia „Nautilus" (1-51, mai puţin nr.40); colecţia „Babel - Horror"; alte titluri marcante ale literaturii F şi SF apărute la diferite edituri din ţară; alte publicaţii - STRING, ORFEU-ORION, QUASAR, ANTICIPAŢIA (467-515, mai puţin numerele 476 şi 488), NAUTILUS, cărţi despre enigmele Terrei (de Dan Apostol, Dan Farcaş, Florin Gheorghiţă).

ACFSF "QUO VADIS?" Ploieşti oferă spre vînzare nr. 2-28 şi 90-110 din JSF (300lei/ex.) şi Quasar 1-6 (500 lei/ex.) + taxele poştale.

Adresa: Cristina Filip, str. Veronica Micle nr. 12, Ploieşti, 2000.

Din ciclul:

Păi d'aştia cresc şi pe la noi!!

Motto: *... pentru mine sînt patru zei în SF: Ray Bradbury, Robert Bloch, Fritz Leiber, Richard Matheson. Cînd ei vor muri se vor reîncarna în mine.* - Tony Chester, JSF nr. 111, pag.15

DRAGĂ TONY,

Am vorbit ieri cu Robert Bloch (îi pregăteau pomana de şase luni) şi cu Fritz Leiber (a murit în 1992). Mi-au zis să nu mai contezi pe ei în chestia cu reîncarnarea. Erau şucăriţi că nu le-ai aprins şi tu o lumînare de atîta vreme. Mai las-o dracu' pe Mary Jane şi mai pune şi tu mîna pe un ziar - vrei să-ţi trimitem noi ceva?

P. S. Vezi dacă te-ntreabă careva, Victoria nu mai e regina voastră. E una nouă - Elisaveta.

Umbra de sub zidurile Tîrgoviştii

pt. conf.

Mihai - Dan Pavelescu

JURNALUL ®

Editat de : INTACT SF

PREMIILE CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1993 - PLOIEŞTI
CONVENŢIEI EUROPENE DE SF 1994 - TIMIŞOARA
GEOVALY SRL - BUCUREŞTI (activitate promoţională)
CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1994 - BAIA MARE

COLECTIVUL DE REDACŢIE :

Adrian BĂNUŢĂ (REDACTOR ŞEF)

Număr realizat de: Nicolae C. ARITON, Ionuţ BĂNUŢĂ, Remus CERNEA, Mihail GRĂMESCU, Florin Iulian HRIB, Isabela ION, Cristian IONESCU, Liviu RADU, Don SIMON, Cătălin TENIŢĂ, Florin Mircea TUDOR. (REDACTORI)

ADRESA REDACŢIEI: *Şoseaua Bucureşti-Ploieşti, nr. 25-27, sector 1, Bucureşti* Tel. 2107136, 2109366, 2109946

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR INFORMATIVE REVINE AUTORILOR

Tehnoredactare computerizată *Adrian şi Ionuţ BĂNUŢĂ*

Culegere: *Steliana NEGHIRLĂ*

Corectură: *Remus CERNEA*

Montaj offset: *Georgiana DUCMAN Mariana SEBE Silvana GREERE*

JURNALUL S.F. este înscris în Catalogul Presei la poziţia 2.128. Abonamentele se pot face la orice centru RODIPET. Cititori din străinătate se pot abona prin RODIPET SA PO BOX 33-35, telex 11985 Telefax 3129432 Bucureşti - România Piaţa Presei Libere nr. 1

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor JURNALUL

Director administrativ: Titus GUVIR
Redactor şef: Marius TUCĂ

Tiparul executat la INTACT

Urmare din numărul 111

JOELLE WINTREBERT și SCIENCE FICTION

Să vedem însă ce se întîmplă în Franța anilor șaptezeci. Să observăm, după cum semnalam și în introducere, că în această perioadă, femeile sînt cvasiabsente de pe scena Sf-ului: Nathalie Henneberg în anii '50, apoi Julia Verlanger, care va face în anii '70 o prea scurtă carieră la „Fleuve Noir" semnînd Gilles Thomas, precum și mai „femininele" Jaqueline Osterrath și Christine Renard. Aceasta din urmă va semna, în „Utopie 75" o nuvelă intitulată „Le temps des Arches" (Vremea arcelor), la care se cuvine să ne oprim o clipă.

Pe planeta Ere „nu există iubire", nu există pasiune decît pentru Arce. Raporturile dintre sexe sînt raporturi de clasă. Bărbații sînt excluși din „paradis" ei nu au dreptul la Casele-Matrici. Pentru a pătrunde în acestea, ei trebuie să fie acceptați de către Arcă (mamă posesivă/exclusivă) și ei fac dragoste, în același timp, cu arca și cu femeile eriene. Arca se aseamănă cu un sex feminin. E roz, ocru sau purpurie, și una din scenele cele mai reușite din text este violarea unei Arce de către un pămîntean: „Sfîșiase vălul cel mare, cel care proteja intimitatea secretă a Arcei". O adevărată deflorare, făptuită cu un cuțit, substituit falic. În mod paradoxal, ea readuce la viață Arca, muribundă ca urmare a expulzării ocupantei sale. Pînă în acel moment, aceasta fusese cuprinsă de afazie, ca urmare a alungării ei, și „violul" îi reda glasul. Ea scoase un strigăt - țipăt de nou-născut, precedînd întoarcerea în matrice, și nu consecutiv expulzării, căci, în afara matricei, viața nu este posibilă.

De fapt, eriene și aceste Arce sînt interdependente. Arcele clocesc ouăle eriene și, după ieșirea puilor (care sînt fără excepție, doar de sex feminin), se ocupă de aceștia. La rîndul lor, fetițele clocesc, într-un marsupiu, ouăle depuse de Arca mamă, aducînd pe lume viitoarea lor casă. Iubirea unei eriene pentru altcineva, în afara propriei case, e socotită a fi o perversiune. Egoiste și susceptibile, Arcele le șantajează pe cele ce le datorează afecțiune. Ele resping pe acele eriene ce încearcă să-și afirme independența. Ele pot înnebuni, ucigîndu-și ocupanta și pe pruncul acesteia sau devorînd ouăle ce i-au fost încredințate.

Este universul descris de Christine Renard o utopie? Imaginea maternă arhaică, obsesia stării foetale, universul iresponsabil, inhibitor și vaginocrat ne duc cu gîndul, mai degrabă, spre o distopie, contrarul utopiei. Vom completa enumerarea femeilor care au scris SF în Franța anilor '70, menționînd două ultrafeministe venind din domeniul mai larg al main-stream-ului, care au făcut scurte incursiuni în SF, care s-a dovedit un vector ideal pentru alegoriile eficace: Christine Rochefort, cu „Archaos ou le jardin éticelant" (1972) și Francoise d'Eaubonne, cu „Les bergères de l'Apocalypse" și „Le satellite d'amande" (1975), în care prevestește adoptarea ectogenezei, ca soluție finală, în secolul XXI.

În rest, autorii masculini sînt fie puritani care n-au fost atinși de valul eliberator venind dinspre Statele Unite, fie deloc preocupați de sex și de exprimarea problemelor legate de acesta. Doar Alain Doremieux dă frîu liber fantasmelor sale, „fascinația/repulsie pentru „gura avidă", pentru „vaginul dințat" al Femeii- Mamă, în care nenumărați astronauți oedipieni se vor lăsa înghițiți" (cf J.P. Andrevon, op.cit.). Semnificativ ni se pare faptul că în cea de-a doua ediție, revăzută și completată, a cărții sale „Catalogue des âmes et des cycles de la SF" (1981), Stan Barets nu propune, la capitolul despre „Sexul diferit", nici un roman francez. De abia în același an avea să apară o carte de referință, avînd o temă înrudită cu cea a „Amanților" lui Farmer: „La dame de cuir" de Michel Grimaud, narînd iubirea interzisă a unui pămîntean pentru o extraterestră, o romantică și sfîșietoare pledoarie împotriva rasismului... scrisă, de fapt, de un cuplu de autori.

Cu toate acestea, evenimentele din mai '68 fac valuri și în SF-ul francez. O mulțime de autori noi, secondați de o parte a veteranilor genului, își dau seama că SF-ul este și o metaforă a prezentului, putînd deveni un minunat instrument de denunțare. Să-i dăm cuvîntul lui Stan Barets (op. cit.), care-i înțeapă fără menajamente, dar cu umor, pe autorii acelor timpuri:

„Asemeni bunicilor lor, care se trezeau dis-de-dimineață pentru a cuceri Luna, a se plimba prin viitor și a pune la punct stelele, ei porneau la atac împotriva centralelor nucleare, a taberelor militare, sau a stupidei societăți capitaliste, care putea a hoit. Și care știa asta. Și nu făcea nimic. Devenea doar din ce în ce mai fascistă.

Atunci, precum Hercule curățătorul, cu sexele-n erecție și împroșcînd în jur cu spermă, atacau tabuurile cu entuziasmul convulsiv al „tremuricilor". Sexul e roșu. Mîine-i sărbătoare. Viitorul n-are viitor. Civilizația, capcană pentru idioți. Apărați desfrînarea. Aiureli și paranoia. Totul, chiar acum. Cărămida-n moacă. Mahalaua e cu noi. Societatea nucleară, societatea totalitară. Turbați, turbați...

Numai chestii din astea le umblau prin minți. Aveau turbarea scrisului în pîntece. (...) Împerechind violența cu pornografia și politica, ei se făleau cu „Portocala mecanică", cu „1984" și cu „The sheep look up". Dar ei nu erau Burgess, Orwell sau Brunner. Căci poate, oare, spontaneitatea să țină loc de talent?"...

După cum subliniază Brets, sexul își făcuse intrarea în SF. Dar cum?

Așa zisa „antologie erotica" „Les Iolos de Venus" (în traducere aproximativă, „Țîțele lui Venus" - 1978) avea să se dovedească un trist catalog al obsesiilor tînărului SF francez. Citez:

„Să-ți spun ce am să fac. O s-o legăm, goală, în piscină și o s-o futem pe rînd, pînă crapă, apoi tu o să te ocupi de ea din față, în timp ce eu am să o sodomizez... O să i-o tragem, din toate părțile".

Nu se mai vorbește de femei, ci de o femelă ca principiu, obiect inaccesibil, pentru a cărui cucerire se ucide, fără a se elimina, însă frustarea.

Sau: „O fără-pizdă, e o fată care are pizdă, o pizdă cu vagin, cu uter, un pîntece care s-ar putea umfla. Dar ea e fără-pizdă fiindcă toate astea sînt doar un artificiu, fiindcă acest vagin folosește doar pentru plăceri gratuite, sterile, fiindcă pîntecele acesta nu face altceva decît malaxează căcatul din intestine! O fără-pizdă e o femeie blestemată, căreia pizda nu-i servește decît pentru distracție. E o femelă, dar, de fapt, nu e! E o creatură lipsită de un sex veritabil, o mașină...".

Cuvinte brutale, care exprimă o obsesie tipic masculină: plăcerea sexuală a femeii nu poate fi acceptată decît dacă este plătită prin chinurile facerii. Celelalte nuvele ale acestor domni sînt de aceeași calibru: femeia este aici, pe rînd, țîfă, căpcăună, simulacru, castratoare și violatoare (în sfîrșit, o justă întorsătură!). Singurele nuvele care aduc în prim plan personaje feminine pozitive sînt cele scrise de singurele autoare prezente în această culegere...

Să luăm acum un autor, care în 1977, după „Le pere eternel" (1974) și „Le livre machine" (1975), era una din tinerele speranțe ale SF-ului francez. În 1977, el publică o culegere de nuvele cu un titlu promițător: „Vers la Revolution" (Spre Revoluție). Prima dintre aceste nuvele, „Larzac", este savuroasă și destul de simpatică. Autorul n-a uitat să-și înzestreze păstorița (o pariziancă, convertită la naturism) cu un dram de spirit și cu minima cultură necesară pentru a-l putea învinge pe tehnicianul C.I.A (Centrul de Inseminare Artificială). Cu toate acestea, o lectură atentă ne va demonstra că, de fapt, intertextul vizează două moduri diferite de abordare a lecturii unei cărți SF.

Mai întîi modul naiv (după cum se cuvine, acesta aparține eroinei!):

„NAVA SE OPRI ÎN SPAȚIU.

Formidabil cît de mult poate exprima o simplă propoziție: acțiunea demarează. De îndată, neprevăzutul! Rutina, obișnuințele, sînt sfărîmate! Orice se poate întîmpla! Din abisurile negre și înghețate ale cosmosului vor apărea ființe nemaivăzute. Eroii, supraoameni, îi vor înfrunta și îi vor birui pe perfizii extratereștri. Trupul, spiritul se vor elibera de orice limite. Nu mai există gravitație, nu mai există bariere mentale! Timpul însuși... Imponderabilitatea! Hiperspațiul! Telepatia!!!"

Urmează apoi varianta critică (aparținînd, desigur, eroului!):

„NAVA SE OPRI ÎN SPAȚIU.

La naiba! E incredibil... Mai există, la ora actuală, oameni în stare să

debiteze asemenea idioţenii?! Ce porcărie! Ce-nseamnă asta, hm, „se opri în spaţiu"? Se opri în raport cu ce anume? De la Galilei încoace, toată lumea ştie că într-un ansamblu de referenţiale aflate în mişcare de translaţie unul faţă de altul, oricare dintre ele poate fi ales, arbitrar, ca fiind imobil. De la Einstein, sau chiar dinainte, toată lumea ştie că nu există eter. Şi atunci, în raport cu ce se opreşte 'nava" asta în „spaţiu"?" Etc., etc.; urmează un curs detaliat pentru cititorii mai grei de cap.

Philip Goy este un om de ştiinţă, cercetător la C.N.R.S. (Centre National de Recherches Scientifiques). Nu am nici o îndoială în privinţa faptului că nuvela sa este expresia inculturii femeilor pe care le-a întîlnit de-a lungul vieţii, în domeniul Ştiinţei... Am fi preferat însă ca o istorioară SF să ia atitudine tocmai împotriva acestei situaţii clasice. Să examinăm următoarea povestire: soţia eroului este cu douăzeci de ani mai tînără decît acesta... ce straniu, ce original! Dar să vedem care este rolul acestei dulcinee:

„Frumoasă-mi este confidenta! Ei îi arătam prima dată fiecare proiect al meu. Cu un fler infailibil, ea îi aprecia posibilităţile, estimîndu-i rentabilitatea. Eu eram poetul, ea era editorul şi agentul meu".

Nu-i chiar aşa de rău, veţi spune?! Desigur. Dar femeia obiect sexual/suflet pereche/manager este de fapt cea care se dă la o parte pentru a-l ajuta pe Bărbat să-şi înfăptuiască Opera. Philip Goy vorbeşte, poate, despre Revoluţie, dar, lucru curios, a uitat tocmai de revoluţia sexelor!

În anii optzeci, emanciparea sexuală îşi sfîrşeşte criza adolescenţei.

Maturizîndu-se, sexul se echilibrează în romanele SF. Mai există însă texte misogine, dar nici mai multe, nici mai puţine decît în restul literaturii. Apar, totodată, şi romane egalitare.

În Franţa, Francis Berthelot scrie prima space-opera homosexuală: „La lune noire d'Orion" (1980), după care continuă să militeze, prin romanele sale, pentru dreptul la diferenţă. Un drept care nu revine de la sine, atîta timp cît el poate fi pus sub semnul întrebării de o Justiţie Imanentă izvorîtă din inconştientul colectiv, care loveşte, ca o nouă molimă, pe eroii „transversi" din „Rivage des Intouchables" (1990). La această metaforă clară a bolii secolului, SIDA, Berthelot răspunde, optimist, printr-o mutaţie care va duce la naşterea unei noi omeniri.

Niklas Manuel Deutsch- „Mortul şi tînăra femeie"

Putem compara cu folos, pentru a demonstra că sexismul nu a murit, romanul lui Berthelot cu un best-seller apărut în 1991, avînd aceeaşi temă: „Le feu sacré" de Isi Beller. O variantă mutantă a virusului HIV afectează, de această dată, spermatozoizii, împiedicînd radical procrearea naturală, ceea ce duce la utilizarea fecundării şi gestaţiei prin ectogeneză. Bărbaţii sînt controlaţi cu ajutorul unui aparat numit „Aspic" (Anti-sex pick), implantat în creier şi în măduva spinării, care declanşează o fulgerătoare senzaţie de rău, în cazul oricărei excitaţii sexuale. Schimbarea radicală în raporturile sexuale dintre sexe este uşor de imaginat. Homosexualitatea feminină, singura lipsită de riscuri, „se afişează cu insolenţă", după cum spune autorul, care, la rîndul său, afişează un limpede dispreţ faţă de aceasta. El îşi exprimă, totodată, teama faţă de femeile înzestrate ale Puterii (inclusiv o preşedintă americană ultra-conservatoare), prezentîndu-le în diversele lor ipostaze ca pe nişte „tîrfe detestabile".

Subsemnata, în „Chromoville" (1984) şi „Le Createur chimerique" (1988), pledează, ca şi Francis Berthelot, pentru dreptul la diferenţă şi dificultatea de a fi diferit într-o lume supusă unor norme rigide.

Emmanuel Jouanne, în „Ici-Bas" (1975), crează o lume fără femei în care bărbaţii au reprodus raporturile de forţă dominator/dominat, caracter tipic masculin/caracter tipic feminin, Sînt-un-mister-deci-nu-plîng/Sînt-un-Monsieur-deci-pot-plînge, sucind gîtul sexismului ordinar şi arătînd că aceasta se datorează unui joc de roluri socio-cultural.

Se cuvin a fi citaţi numeroşi alţi autori, ca Yves Fremion şi al său „Hétéradelphe de Gane", Elisabeth Vonarburg şi personajul ei, Elisa din „Le silence de la cité" (1981) şi Collette Fayard, care a sporit rîndurile prea rare ale romancierilor SF-ului francez, publicînd „Par tous les temps" (1990).

În zona anglo-saxonă, o enumerare ar fi fastidioasă. Vom cita doar pasionantul roman al lui Donald Kingsbury, „Courtship rite" (1982), în care celula familială este compusă din cinci parteneri. În lumea imaginată de Kingsbury, canibalismul, singura modalitate de a supravieţui foemei endemice, a fost transformat într-un ritual. Sînt mîncaţi morţii, criminalii, infirmii, debilii; pruncii mai slabi şi mai puţin inteligenţi sînt transformaţi în carne de măcelărie.

Unul din lucrurile bune ce ne învaţă SF-ul este că orice perversiune este relativă. Astfel, canibalismul poate părea colonizatorilor un fapt barbar (cf. „Les maîtres-feu" de J. Wintrebert, 1983), fiind pentru cei colonizaţi ceva absolut normal. Ceea ce e minunat în SF e că-ţi permite să te joci cu normele eticii şi, deci, să le pui sub semnul întrebării.

Pentru a încheia în ton sociologic, voi cita un interviu recent cu Christian Baudelot şi Roger Establet, referitor la cartea lor „ALLEZ LES FILLES!" (1991), în care prezintă şcolile franceze drept un spaţiu de avangardă, în comparaţie cu societatea civilă. Cuvîntul de ordine al egalităţii a sfîrşit prin a duce la o mai bună pregătire a fetelor, sub raportul cifrei absolute de şcolarizare. Din păcate „ele nu îndrăznesc să pătrundă încă în număr suficient în seria ştiinţifică C, spre deosebire de băieţi".

Fetele, mai slabe la matematică? O prejudecată: „Am studiat o serie de anchete, care ne conduc la concluzia că fetele sînt la egalitate cu băieţii în privinţa matematicii la şcoala primară, în gimnaziu şi liceu. Sînt cu puţin mai slabe doar în prezenţa vederii în spaţiu. Decît să acceptăm explicaţiile biologice, le-am preferat pe cele referitoare la o educaţie diferită: jocurile de-a războiul şi cele de construcţie favorizează vederea corectă în spaţiu, mai mult decît păpuşile". De altfel, la rezultate şcolare egale, fetele se consideră mediocre sau slabe, în timp ce băieţii se cred excelenţi! „Într-o anchetă efectuată în mai multe licee, la care au participat peste o mie de tineri, am verificat încă o dată cît de des renunţă tinerele fete cînd trebuie să aleagă: numai o treime din fetele bune sau foarte bune la matematică intenţionau să-şi continue studiile în seria ştiinţifică C, în aceeaşi proporţie cu băieţii mediocri. Astfel, ele cîştigă prima manşă a şcolarizării conformîndu-se regulilor instituţiei şcolare, fiind supuse, conştiincioase, muncitoare, dar apoi refuză competiţia care, în schimb, îi încîntă pe băieţi".

Chiar şi atunci cînd reuşesc, se întîmplă să li se trîntească uşa în nas. Unele din cele mai bune şcoli de comerţ se închid în faţa lor, pentru a le împiedica să devină majoritare. „Şcolile de comerţ sînt acea parte a învăţămîntului care este controlată de către bresle. Iar în intreprinderi, reacţia tipică a fost mereu: „Numai femeile ne lipsesc!" Toate statisticile referitoare la întreprinderi, la bresle, la lumea muncii, sînt clare: cu excepţia sectoarelor care le sînt rezervate, femeile sînt, pe cît posibil, excluse. În ultimii douăzeci de ani nu a intervenit nici o modificare notabilă a procentajului de femei în ramurile economiei naţionale. Capitalul şcolar al fetelor nu se reflectă în lumea muncii".

Repartizarea sarcinilor pe lîngă casă nu schimbă nimic. „Toate anchetele şi sondajele de opinie o demonstrează: de douăzeci de ani sarcina globală a muncii domestice a rămas neschimbată, repartizarea ei între cele două sexe rămînînd, în continuare, inegală" (...). „Anul trecut, studenţii sociologi din Aix au întrebat 1300 de liceeni cum intenţionau să-şi împartă sarcinile în viitoarea lor familie: o culme a sexismului! Spălatul vaselor nu era conceput, de către majoritatea celor chestionaţi, ca o sarcină ce se cuvine a fi împărţită. Chiar profesorii induc acest tip de comportament. Una din studentele noastre a făcut un studiu referitor la cursurile sportive. Ce-i strigă profesorul unui băiat? „Aşa, dă-i bătale! Hai! Mai repede!" Dar unei fete? „Fă gesturi mai graţioase! Ameliorează-ţi mişcarea!".

Ceea ce e adevărat pentru profesori, e valabil şi pentru părinţi. "Competiţia e rezervată băieţilor!".

Cît despre femeile care devin *executive women*... Ele se realizează, în majoritate, în cariere de ordin secund. Iar egalitatea salariilor, la studii egale, e încă o utopie!

După cum se vede, au mai rămas, pentru femei, destule trepte de urcat pentru a ajunge în paradisul egalitar. SF-ul a devenit, de-acum, obiect de studiu în şcoli şi în universităţi. El ar putea, poate, să ajute copiii şi tinerii să iasă din cercul vicios al rolurilor sexuale.

Traducerea: Horia Nicola URSU
Titlul original: Sexisme et science fiction

SIMON CLARK

Povestea groparului

– Dumnezeule! exclamă electricianul scăpînd brusc din mînă capacul din spate al uriaşului frigider. De ce trebuia să-i dezgropi?

Ars de soare, uscăţiv, cu o ţigară pe jumătate fumată înfiptă după ureche, groparul rînji dezvelind un şir neregulat de aşchii galbene ce odinioară fuseseră dinţi; se aplecă înainte, sprijinindu-şi coatele goale cu pielea zbîrcită pe frigider.

– Noua şosea. Taie în două cimitirul aşa că locatarii trebuie ridicaţi şi mutaţi pe noul teren pus la dispoziţie de primărie în Bourough Road.

Strîmbîndu-se, electricianul îşi frecă palmele de salopetă.

- Trebuie să fi fost ceva de văzut... ce mai priveliştel La urma urmei, sînt morţi de ani de zile...

– Mda. Primul a fost îngropat prin 1836. Aşa încît... cele mai multe coşciuge erau putrezite de a binelea. De îndată ce încercai să le ridici - groparul pocni cu putere din degete - se desfăceau ca nişte cutii ude de carton. Şi totul se împrăştia pe jos.

– Hristoase! Tînărul îşi şterse gura de parcă ceva mic, dar cu gust extrem de neplăcut i-ar fi pătruns înăuntru. Trebuie să ai un stomac de fier.

Groparul recunoscu inflexiunea din vocea tînărului. Nelinişte, dezgust, tulburare. Îl măsură din cap pînă în picioare. Pălăria albă pleoştită, gura larg deschisă, ochii mari şi unsuroşi - totul indica că tipul respectiv credea tot ce i se spunea. Groparul se pregătise pentru o după amiază plictisitoare în care avea să golească cîteva cești de ceai şi să se întreacă pe el însuşi la aruncatul la ţintă. Dar iată că atît frigiderul defect din magazia cimitirului cît şi soarta îi aducea o distracţie sub înfăţişarea unui tinerel cît se poate de credul.

– Tocmai am pus de ceai. O să-ţi facă bine după ce-ţi termini lucrul.

– Desigur. Problema e că obiectul ăsta e prea aproape de fereastră. Razele directe ale soarelui îl fac să se supraîncălzească. Oricum, nu-mi trebuie mult timp. Aruncă o privire prin camera murdară, cu podeaua din cărămidă. Hîrleţe, tîrnăcoape, drugi de fier aruncaţi prin colţuri prăfuite, plăci de beton sprijinite de pereţi, o masă plină cu căni ciobite, mucuri de ţigări, sticle murdare de lapte. Deasupra, tavanul îmbrăcat în azbest era presărat cu duzini de mici punctuleţe negre - paianjeni morţi şi mumificaţi de aerul uscat.

– Ceilalţi ce fac, sapă, nu-i aşa? întrebă tînărul pe un ton de conversaţie.

– Mda. Bătrînul aruncă cu precizie două pungute de ceai în două căni.

– Lucrează în zona cea mai de sus. Uite colo, zise el, îndreptînd un deget pătat de nicotină spre un loc în care doi oameni de-abia se distingeau prin fereastra murdară şi plină de pînze de paianjen.

– Acolo va fi pus James Hudson, bătrînul primar. Vezi tu, zona de sus a cimitirului e rezervată celor avuţi – doctori, avocaţi, consilieri municipali. Zona de jos e doar pentru muncitori ca noi şi pentru săraci.

– Şi pe acolo trece şoseaua, rosti tînărul desfăcînd un cablu cu o şurubelniţă.

– Aşa-i. De acolo urmează să fie toţi dezgropaţi. Groparul îşi umezi buzele.

– Exhumaţi. Apucînd ibricul de pe plita electrică, se apropie şchiopătînd de frigider, umplu cănile cu apă clocotită, apoi făcu o pauză privind gînditor aburul ce se ridica drept în sus. - Proastă afacere dezhumatul ăsta. Vezi nişte lucruri de ţi se face părul măciucă. În unele morminte mai vechi... ei bine, deschizi coşciugele şi descoperi că trupurile...

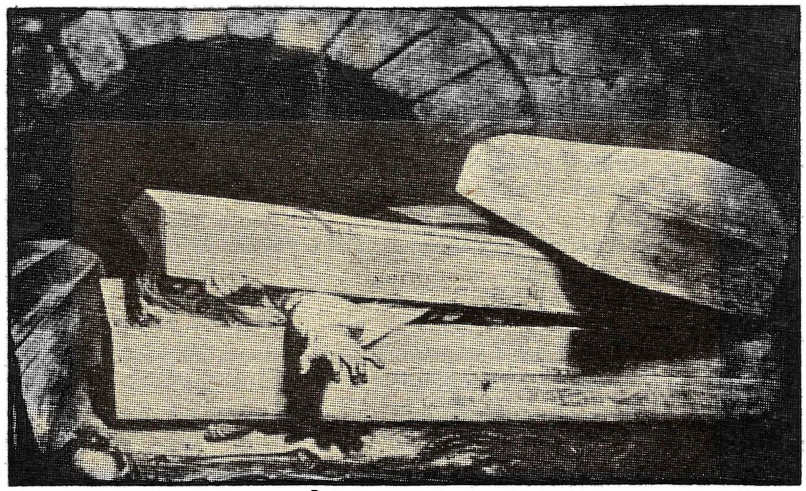

Antoine Wiertz - „Înmormîntare grăbită" (1854)

Electricianul făcu ochii mari.

– Ei bine. S-au deplasat.

– S-au deplasat? Cadavrele s-au mişcat?

– Eh, uneori, cu ani în urmă, oamenii erau îngropaţi de vii. Desigur, nu dinadins. Probabil unii erau într-o comă atît de profundă încît au fost declaraţi morţi. Apoi, ei s-au trezit. Aruncă o privire tînărului pentru a vedea dacă se făcuse pe deplin înţeles. Nici aer, nici lumină. Se sufocau încercînd să-şi croiască drum spre suprafaţă. Doi metri adîncime. Nimeni nu-i auzea vreodată. Ţipau, se luptau, zgîriau sicriul cu unghiile, consumau tot oxigenul şi... ei bine, în cele din urmă mureau.

– Cum arătau?

– Oh... teribil. Vezi tu, sărurile naturale din pămînt îi păstrează intacţi, numai că-i face să capete o culoare galbenă strălucitoare. În rest, arată exact la fel ca în ziua în care au fost înmormîntaţi. Cam aşa. Cu ochii larg deschişi, faţa exprimînd o teroare şi o panică de nedescris, groparul îşi încovoie degetele sub formă de gheare si-şi contorsionă corpul ca şi cum ar fi fost cuprins de o agonie cumplită. Înţepenesc în această poziţie, exact ca nişte statui.

– Dumnezeule... dar e cumplit.

– Oh, băiete, am văzut alte lucruri şi mai groaznice.

– Ce... ce-ai văzut mai groaznic?

– Ahhh... s-a întîmplat acum două zile. Cînd am exhumat-o pe Rose Burswick. Cînd am scos capacul, am văzut... ah, nu...nu. Clătină grav din cap şi sorbi o gură de ceai. Nu. Era atît de cumplit încît nici nu pot să... nu!

Dar continuă totuşi să vorbească despre alte întîmplări lugubre.

– Bătrînul Walter Weltson. Unchiul meu era gropar cînd l-au băgat în pămînt - vara lui 1946. Weltson era cel mai gras bărbat din regiune - o sută douăzeci de kilograme, poate mai mult. A durat atît de mult pînă să-i termine sicriul încît mustele albastre au... Ei bine, cînd am deschis coşciugul, a fost ca şi cum ai fi desfăcut o cutie cu boabe de grîu. Nici nu am putut să mă uit. Un munte de viermi albi şi tari precum o bucată rece de orez. Apoi a plouat. Dumnezeule, n-am să mai mănînc vreodată budincă de orez. Uite acolo. Bătrînul arătă spre ceva mic şi alb pe podeaua de cărămidă. Ăsta-i unul. Trebuie să-l fi luat pe cizme. Groparul observă cu satisfacţie cum tînărul aruncă o privire nervoasă spre rămăşiţa albă.

– Oh, Hristoase, murmură el, slăbindu-şi gulerul de la cămaşă. Îngrozitor.

– Apoi, au mai fost... groparul trecu la povestiri despre viermi, şobolani, iepuri... vezi tu, iepurii sapă sub pămînt şi-şi fac culcuş în sicrie; am găsit pui mici în cuşca toracică... sînt şi poveşti despre bijuterii de valoare, despre bănuţi puşi pe ochi... atunci cînd globurile oculare se usucă, ele se prind de bănuţi, aşa încît dacă-i ridici... Groparul observă că tînărul nu-l mai asculta; terminase de fixat capacul frigiderului şi acum îşi sorbea ceaiul fără a mai da atenţie la ceea ce i se spunea.

Era timpul să joace cartea cea mare.

Oftînd, groparul trase ţigara de după ureche.

– Ştii, nu-mi pot scoate din minte ultima pe care am dezgropat-o. Rose Burswick.

Ochii electricianului se fixară asupra celuilalt.

– Adică, era ceva atît de îngrozitor?

– Da. Cel mai îngrozitor lucru ce l-am văzut vreodată. Cu o faţă sumbră, deşi jubila de bucurie în sinea sa, bătrînul îşi îngropă chipul în palme.

– Cel mai îngrozitor. Şi am văzut ceva la viaţa mea...

Tînărul muşcă momeala.

– Ce s-a întîmplat?

– Ei, bine, promite-mi că nu spui nimănui.

– Poţi avea încredere în mine.

– Îţi mai aduci aminte de vechea fabrică de lîngă rîu?

– Desigur, cea închisă şi înconjurată de tăbliţe de avertizare... cum că zona ar fi radioactivă...

– Asta pentru că în timpul primului război mondial, începu groparul împungînd aerul cu vîrful luminos al chiosculul, acolo se acopereau cu substanţe fosforescente cadranele ceasurilor, instrumentelor de navigaţie şi ale altor minuni de acest fel.

– Hmm?

– Pe atunci pentru a face lucrurile fosforescente se folosea radiul. Iar radiul e radioactiv. Angajaseră fete de cincisprezece, şaisprezece ani pentru a acoperi cu această substanţă cadranele respective. Desigur, nimeni nu ştia ce acţiune avea radiaţia asupra oamenilor. Cele mai multe fete mureau înainte de a împlini douăzeci de ani - putrezeau realmente de vii. Rose Burswick a lucrat acolo cinci ani. Folosea o mică pensulă pentru a întinde radiul. Necazul era că amestecul acela se usca atît de repede încît trebuia să lingă pensula la fiecare cîteva minute pentru a o menţine moale. Şi de fiecare dată cînd făcea aşa ceva, înghiţea o anumită cantitate de radiu.

– Doamne Dumnezeule. E o minune că n-a murit.

Groparul ridică din umeri.

– Pînă la urmă aşa s-a şi întîmplat. A fost înmormîntată în 1935 - avea treizeci şi şase de ani.

– Bănuiesc că arăta cumplit, trăind atîta timp cu boala...

– Mda, dar nu-i partea cea mai rea. Aşa cum ţi-am spus, i-am deschis mormîntul acum două zile.

– Uhhh... ce-aţi găsit?

Groparul îşi frecă ochii de parcă ar fi vrut să îndepărteze nişte imagini teribile.

– Ei bine, am ridicat sicriul - era intact. Apoi am observat un fel de dungă de un galben pal între capac şi restul coşciugului. Ciudat, mi-am zis eu, apoi m-am gîndit că era doar pămînt întărit. Oricum, cînd am ridicat capacul - sări singur în sus, de parcă ar fi fost una din acele cutii din care, cînd le deschizi, iese singur un drăcuşor...

– Sfinte Dumnezeule!

– Şi înăuntru... ei bine coşciugul era plin ochi. Pînă sus.

Electricianul îşi şterse gura cu dosul palmei.

– Plin cu ce?

Groparul se cutremură din tot corpul. Trase cu sete din ţigară.

– Se spune că Rose Burswick avea vreo treizeci şi opt de kilograme în momentul înmormîntării. Dar cînd am desfăcut capacul era ca atunci cînd deschizi o cutie cu îngheţată. Doar o masă compactă - de un galben intens. Era ca şi cum ceea ce se afla înăuntru ar fi crescut tot mai mult şi mai mult pînă ce a fost oprit de capacul bine bătut în cuie. Dar chiar şi aşa, presiunea fusese atît de mare încît o parte se prelinsese prin micul spaţiu dintre capac şi restul sicriului. Am crezut că era vorba numai de un fel de ciupercă, aşa încît am răsturnat totul pe iarbă. Un fel de jeleu de banane ce-şi păstra forma unui sicriu.

– Ce s-a întîmplat cu Rose Burswick?

– Oh... păi asta-i problema. Jeleul era Rose Burswick.

– Hristoase! Cum aşa?

– Mu-ta-ţie. Groparul rosti cuvîntul ca şi cum ar fi plimbat prin gură o îmbucătură zemoasă. – Mu-ta-ţie. Vezi tu, radiaţia i-a provocat mutaţia în mormînt. Sicriul a devenit un al doilea uter. Şi ca... ei bine, s-a transformat în ceva ... ce nu era uman.

– Ai atins-o?

– Doar nu eram nebun! Am fugit mîncînd pămîntul. Dar cînd cei din conducerea cimitirului au aflat, a trebuit să ne întoarcem la acel LUCRU. Groparul se rezemă de frigider.

– L-am găsit neschimbat. Un morman moale şi, ah, da, mai mare. Marţea aceea fusese o zi însorită - un soare dogoritor. Căldura trebuie să-şi fi spus cuvîntul pentru că se mărea cu rapiditate.

– Pe toţi dracii! Şi apoi?

– Am încercat să-l ridicăm cu o cupă de extracţie pentru a-l duce la crematoriu. Dar... prinsese rădăcini. Mutaţia făcuse ca intestinele să crească şi să pătrundă în pămînt precum un şarpe lung şi galben. Ea... lucrul urla. Ca şi cum îl durea - o durere adevărată! Dumnezeule, un adevărat coşmar. Apoi se ridică şi începu să se deplaseze. Ceea ce mai rămăsese din braţele ei se transformaseră în nişte cioturi umflate şi galbene terminate cu un fel de gheare asemănătoare cu... A fost cumplit, te făcea să dai afară tot ce aveai în stomac. Se întunecase şi ne pregăteam să intrăm în baracă. Şi atunci am observat partea cea mai groaznică. Am îndreptat lanterna spre acel lucru şi am privit atent. Substanţa era transparentă - ca un jeleu galben - şi am putut vedea înăuntru...

Ochii tînărului ieşiseră din cap.

– Ce-ai văzut?

– Ceva înspăimîntător. Chiar sub suprafaţă, poate la vreo zece centimetri, am putut vedea - extrem de clar - faţa lui Rose Burswick. Sau ceea ce mai rămăsese din ea. Ochii mari şi ficşi ieşeau din orbite precum nişte cîrnaţi roşii lungi de aproximativ cinci centimetri. Limba - lungă şi atîrnînd din gură, de culoare roşu deschis - părea că se mişcă. Şi prin gura larg deschisă ieşea un urlet... Bănuiesc că încerca să spună ceva, să strige după ajutor. Expresia întipărită pe faţa ei mă bîntuie şi acum. O teroare extremă, o stare continuă de şoc ca şi cum ştia ce se întîmpla cu ea... mu-ta-ţie.

– Şi ce s-a mai întîmplat cu lucrul respectiv?

– Ei bine, a continuat să crească. Aşa încît a trebuit să găsim un mijloc pentru a-l opri.

– Cum... Străfulgerat de un gînd, electricianul se întrerupse brusc.

– Temperatură sub zero. Groparul bătu cu o unghie îngălbenită de nicotină în capacul frigiderului. De ce crezi că am ţine aici aşa ceva? Începu să ridice capacul. Priveşte.

– Nu! Vocea tînărului se transformă într-un urlet strident. Trînti la loc capacul de-abia întredeschis şi strînse puternic pleoapele. Nu!

Satisfăcut de sine, ochii groparului erau jucăuşi deşi faţa îi era impenetrabilă.

– Cum doreşti.

– Eu... eu... trebuie să plec. Am întîrziat. Electricianul îşi strînse sculele şi ieşi ca o furtună din încăpere. Tocmai se pregătea să-şi pornească furgoneta, cînd groparul îl ajunse, gîfîind, din urmă.

– Hei, băiete... oh, mă supără cumplit piciorul. Hei, ai uitat asta. Bătrînul flutură prin aer şurubelniţa.

– Ah, da. Deschizînd uşa tînărul i-o smulse din mînă şi o aruncă undeva în spate.

– Ştii, nimic nu se va întîmpla atîta vreme cît frigiderul funcţionează, declară groparul. Bătrîna Rose Burswick e îngheţată bocnă, un bloc masiv de îngheţată cu cremă.

Electricianul se schimbă brusc la faţă.

- De cînd s-a stricat frigiderul?

– Ia să vedem... Am văzut o baltă de apă pe podea ieri dimineaţă dar Bill mi-a spus să nu-mi fac probleme, e vorba doar de...

– Dumnezeule! Nu mai merge de mai mult de douăzeci şi patru de ore? Ai noroc că nu s-a dezgheţat complet. Aruncă o privire aspră celuilalt.

– Trebuie să-l pui pe îngheţ rapid, Să-l dai la maxim, ai înţeles?

– Nici nu m-am atins de el. Credeam că ai făcut-o dumneata.

– E încă decuplat. Dumnezeule mare! Roagă-te să ajungem la timp. Sări din furgonetă şi se grăbi spre magazie, groparul de-abia reuşind să se ţină după el, tîrîndu-şi piciorul bolnav.

Prea tîrziu. Din interior se auzi un zgomot ca şi cum cineva ar fi răsturnat o duzină de scînduri, o serie de bufnituri înfundate, apoi cele două canaturi ale uşii se deschiseseră larg. Şi ceea ce fusese odinioară Rose Burswick apăru pe cărare. O masă gelatinoasă, galbenă, de mărimea unei balene, ce se mişca la fel de repede ca un om.

Groparul scoase un strigăt de avertizare pentru a-l preveni pe electrician, apoi răsucindu-se pe călcîie, o rupse la fugă. Uitînd de piciorul beteag, sprintă de-a curmezişul cimitirului, sărind peste pietrele de mormînt cu aşa o iuţeală încît ar fi fost de invidiat de orice campion la două sute de metri garduri.

Norocul îl părăsise însă pe electrician. Pierzîndu-şi echilibrul din cauza unei grămezi de pămînt, alunecă şi căzu în interiorul gropii proaspăt săpate în care avea să se odihnească primarul Hudson. Ajuns pe fundul mormîntului, ochii tînărului nu întîlniră decît întuneric. Ceva îi bloca accesul la lumina zilei. Ridicîndu-şi privirea, văzu că acel ceva ce acoperea groapa precum un capac era forma galbenă a lui Rose Burswick. Timp de o secundă, soarele trecu prin acea substanţă galbenă pentru a releva formele întrezărite sub stratul gelatinos - exact ca un fruct îmbrăcat într-un jeleu - un braţ, un picior, aşchii de os, organe interne umflate. Un cap. Un cap ce se rotea în jeleu, ce se rotea încet dar sigur pînă ce ajunse să privească direct la chipul electricianului.

Faţa. Acea expresie....

Groparul aflat în zona de jos a cimitirului, tocmai escalada un zid de cărămidă, cînd auzi ţipătul înăbuşit. Dorea să se întoarcă pentru a-şi ajuta prietenul, dorea cu adevărat s-o facă, dar ceva îl mîna din cimitir, ceva ce-l determina să meargă cît de repede îl ţineau picioarele.

În mormînt, ochii electricianului erau fixaţi pe faţa de deasupra lui, pe măsură ce Rose Burswick se lăsa să alunece în groapă.

Şi după mai mult de şaizeci de ani de solitudine petrecuţi în mormîntu-i rece şi singuratic, Rose Burswick îmbrăţişă chipeşul tînăr cu pălărie albă... îl înlănţui într-o îmbrăţişare ce părea să dureze o eternitate.

Iar expresia de pe faţa ei se fixă în mintea electricianului ca şi cum ar fi fost însemnată cu fierul roşu.

Femeia zîmbea.

Traducere - Florin Mircea TUDOR

A TREIA ODISEE SPAȚIALĂ

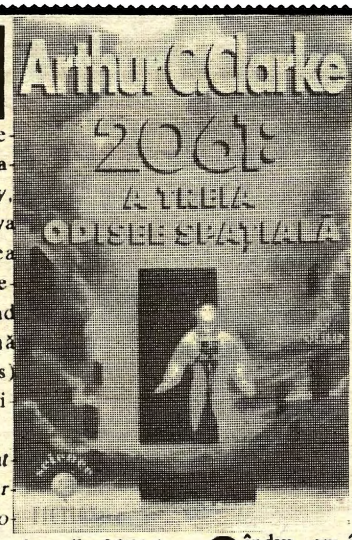

Seria odiseelor spațiale clarkeiene a debutat cu *„2001..."* (Ed. Multistar, 1992), romanul ce a stat la baza realizării filmului omonim ('68) al lui Stanley Kubrik. Tema propusă - posibilitatea ca rasa umană să fie minuțios observată și subtil direcționată în evoluția sa de către ființe inteligente mult superioare înspre ceva... dificil, pentru noi, de precizat.

Editura Olimp continuă cu *„2010: A doua odisee spațială"* ('94) și *„2061: A treia odisee spațială"* ('95 - chiar dacă pe ea scrie '94), cărți scrise în aceeași manieră Hard SF Tehnologic.

Acest ultim roman, își dezvoltă acțiunea în jurul celor două nave spațiale gemene: *Universe* și *Galaxy*. Eșuarea celei din urmă pe satelitul jovian Europa va necesita o intervenție urgentă de salvare. Teama tuturor gravita mai ales în jurul interdicției decretate de misterioasele ființe extraterestre, ce făureau stranii monoliți negri: *„Toate aceste lumi sînt ale voastre - cu excepția Europei. Nu încercați să aterizați acolo"*.

De fapt, Jupiter, devenit prin acțiunea monoliților din „2010..." un soare miniatural, ridica astfel sateliții săi la rang de „planetă". Dintre acestea, *Europa* era cea care dezvoltase viață sub crusta sa de gheață, care se topea acum, dînd naștere la mări pline de tot felul de creaturi, sub căldura emanată de reacțiile hidrogenului fostei planete-gigant metamorfozată în Lucifer.

Sensibilă la amenințarea ce plana asupra lui *Galaxy*, nava *Universe* își va întrerupe misiunea de explorare a cometei Halley, pornind cu viteză maximă (peste 1000km/s) spre salvarea echipajului eșuat.

(Ca roman ce tratează integral debarcarea omului pe cometa Halley la revenirea din 2061 în sistemul solar interior, a se citi interesantul volum „Inima Cometei" de Gregory Benford și David Brin, Ed. Valdo, colecția Orbita, 1994).

Dintre naufragiați, dr. Van Der Berg și Chris Floyd, nepotul lui Heywood Floyd, eroul din *„2010..."* - prezent acum la bordul lui Universe *(iată că și în viitor se vor purta „nepotismele"!?)* au parte de descoperiri și întîmplări cu totul aparte... Veți vedea...

Dincolo de acțiunea propriu-zisă, poate întrucîtva în detrimentul calității literare, romanul abundă în date, ipoteze și speculații științifice *(în maniera obișnuită a scriitorului britanic)* ca și în predicții de natură geopolitică și futurologică. Dealtfel, chiar Asimov îl socotea pe Arthur C. Clarke, cel mai important scriitor de SF din punct de vedere al previziunilor științifice realizate.

Remus CERNEA

UN ANUMIT GEN DE LITERATURĂ SF

Arthur C. Clarke - 2061: a treia Odisee spațială (Editura Olimp, Traducere - Radu Săndulescu).

Cliford D. Simak - Inginerii cosmosului (Editura Elit Comentator, Traducere - Călin Manța)

Cîndva, am încercat să vizionez un film. După o jumătate de oră m-am ridicat și am plecat. Mă plictisise îngrozitor. Un amic mi-a cerut să-i povestesc ce se întîmplase în partea ce apucasem s-o urmăresc și a exclamat uimit: *„Dar în filmul ăsta se petrec o groază de lucruri! Cum de-ai plictisit?"*

Cele două cărți menționate fac parte din aceeași categorie: deși conțin o sumedenie de fapte și întîmplări, în majoritate dramatice, nu reușesc să te captiveze. De fapt nu-și propun acest lucru. Fac parte dintr-un gen mai puțin practicat la noi: literatura de ficțiune destinată instruirii.

Ambele romane sînt scrise de autori celebri, pricepuți în meserie și cu pregătire științifică. Citindu-le, veți afla o grămadă de lucruri. (Cu excepția cazului în care aveți un bagaj considerabil de cunoștințe în domeniul astronomiei, fizicii și filozofiei.)

Genul e practicat în America nu numai în SF. L-aș cita pe James A. Michener în domeniul istoriei, pe A. Halley în cel economic, etc.

Vrea omul să afle ceva? Nu trebuie să se obosească să citească tratate, ia un roman și găsește în el cît să-i ajungă pentru cultura generală. Îmbină plăcutul cu utilul.

Am înșirat toate astea nu pentru că aș desconsidera genul. Dimpotrivă. Cere o documentare înfiorătoare, iar satisfacțiile literare sînt puține. Am vrut doar ca lectorul să știe de la început cu ce are de-a face, pentru a evita dezamăgiri inutile. În plus, cele două edituri prezintă autori mari, care merită citiți. O notă bună pentru editura Olimp care a completat trilogia odiseei spațiale.

P.S. De unde ideea asta a editurilor cu „Versiune în limba română"? Domnilor, noi vrem să citim ce-au scris Clarke și Simak, autori mari și talentați, nu ceea ce considerați dumneavoastră că-i cazul să ne dați din opera lor! Traduceri corecte, asta dorim, nu interpretări personale!

P.P.S. Editura Olimp face un gest... interesant, plasînd prezentarea lui Mihai Bădescu *(scrisă cu litere mărunte, mărunte...)* după reclama *(oricum inutilă, din moment ce termenul era 15.01.95, iar cartea a apărut pe piață după 20.01.95...)* privind concursul pentru roman heroic fantasy.

Liviu RADU

VITRINA CU ILUZII

Apariții editoriale în SUA (noiembrie-decembrie '94)

Parcurgînd recenzii și materiale de reclamă, am remarcat următoarele cărți:

Michael Bishop - „Brittle Janings"

În timpul celui de-al doilea război mondial, echipele de base-ball, mai ales cele din ligile inferioare, au ajuns în criză de jucători. Așa se face că Danny Boles nimerește dintr-o școală obscură din Oklahoma, într-o ehipă din liga C. Danny e un tip emotiv, care, în momentele de stress, își pierde darul vorbirii. Reușește să se împrietenească doar cu celălalt „handicapat" al echipei, Henry „Jumbo" Clerval, jucător foarte bun, dar de-o urîțenie cumplită.

Istoria unei prietenii, a trecerii de la o vîrstă la alta, a meciurilor dintr-o ligă minoră... Un roman mainstream, scris în cea mai pură manieră mainstream, dacă H. J. Clerval ar fi om. Dar nu este. Și privește oamenii din afară, dorindu-și să fie ca ei...

Fiindcă jucătorul cu un aspect înfiorător este monstrul creat de Frankenstein, care a scăpat din ghețurile Arcticii, unde îl trimisese Mary Shelley...

Romanul ar fi putut fi o satiră sau o farsă. E o carte profundă, în stil steinbeckian.

Rachel Pollack - „Temporary Agency"

Acțiunea se petrece într-o lume în care societatea a abandonat știința în favoarea intuiției și misticismului. Viața e dirijată de magie.

Un fir epic complicat, în care eroina, Ellen Pierson, are de luptat cu îngeri și demoni...

Greu de lămurit ce fel de roman este, dar recenziile sînt entuziaste. De presupus că-i bun.

Robert Charles Wilson - „Mysterium"

Orășelul Two Rivers, Michigan, nimerește, în urma unui experiment științific ratat, într-o realitate alternativă.

Autorul redă convingător modul în care reacționează oamenii obișnuiți la un asemenea eveniment bizar.

Eroii au de-a face cu băștinași dușmănoși, deși vorbesc engleza (!). Varianta acestora de creștinism a evoluat din gnosticism. Republica lor, constituită din fostele colonii franceze și engleze din America de Nord, se află în război cu spaniolii din vest. Orășelul picat din senin poate reprezenta o sursă de informații militare, de aceea îl suportă cît de cît, pentru că altfel contrazice întru totul normelor lor culturale, politice și religioase.

Rudy Rucker - „The Hacker and the Ants"

Jerzy Rugby încearcă să-și construiască un robot casnic. După ce nu-și vede capul datorită unor necazuri în familie, furnicile virtuale la care lucra șeful lui o iau razna și-i năpădesc calculatorul. De aici, o serie de aventuri care de care mai teribile. Va învinge furnicile doar trecînd dincolo de cyberspațiu(!). O carte spirituală, amuzantă.

James Morrow - „Towing Jehovah"

Dumnezeu a murit. Trupul său, lung de două mile, plutește pe mare. Înainte să moară și ei, îngerii anunță Vaticanul să ducă trupul Domnului în mormîntul de gheață pregătit în Arctica. Papa închiriază cel mai mare petrolier.

Reprezentantul bisericii în această călătorie e un iezuit numit Ockham (!).

Fără Dumnezeu, echipajul o ia razna și părăsește nava. O individă, atee și feministă, vrea să distrugă cadavrul.

Romanul e un SF social, nu teologic, urmărind, în primul rînd, ce înseamnă Dumnezeu pentru oameni, în ce măsură aceștia își stăpînesc (sau nu) acțiunile știind că există (sau nu) o divinitate.

Robert Reed - „Beyond the Veil of Star"

Un căutător de OZN-uri află că la o fermă fusese văzut un disc sticlos, negru. Numai că în loc să apară un OZN, dispare cerul, iar firmamentul e înlocuit de imaginea pămîntului...

Se pare că universul e un clăbuc de bule spațio-temporale...

Se descoperă căi de trecere dintr-o bulă în alta. Eroul principal, Cornell, e angajat să exploreze lumile noi și să fure tot ce poate de acolo. Va descoperi cît de limitată e înțelegerea umană și ce se ascunde în spatele voalului stelelor...

Liviu RADU

Mihail GRĂMESCU

PELERINA

Pelerina aceasta am cumpărat-o de ocazie, de pe Covaci. Treceam într-o zi pe acolo. O femeie stătea cu ea în braţe. Nici n-am remarcat persoana, nici n-am stat să mă uit mai bine la obiect, dar am simţit nevoia s-o cumpăr, neapărat trebuia s-o cumpăr, mai ales că nu costa cine ştie ce - cîteva sute, iar eu aveam bani la mine să-mi cumpăr o salopetă matlasată. *„N-am să suflu o vorbă nimănui - nici lu' bărbatu-meu nu-i spun nimic şi mi-o cumpăr"*; n-am stat pe gînduri nici un moment, nici nu am stat s-o controlez dacă e-n stare bună: nu ar fi avut sens fiindcă tot aş fi luat-o, oricum ar fi fost, chiar descusută, sau ruptă, sau destrămată - aş fi luat-o ca pe un DAT, ca pe un obiect de... inutilitate perfectă, şi n-aveam de unde să ştiu pe-atunci că *o pelerină* nu se ia ca să fie aruncată în şifonier, printre alte boarfe, ci că o pelerină, dac-ai pus-o, n-o mai dai jos - o pelerină se îmbracă pe veci, dintr-un anumit punct de vedere ea e o uniformă, un semn, o cale pe care calci, fără întoarcere - îmi spune femeia, trăgîndu-şi gluga peste buclele blonde încreţite cu fierul.

Este o femeie foarte frumoasă, cu trăsături nobile, o regină, aş putea spune, o prinţesă!: regina pelerinelor *(apropos, cunoşti bancul cu „gluga spaniolă"?)* - m-am pricopsit cu ea cum te pricopseşti cu o dermatoză, sau cu o excursie prin ONT în urma cîştigului la loz în plic: tu tragi un bilet în care te aştepţi la douăşcinci de lei, ceva, şi, cînd colo, eşti *"fericitul beneficiar"* al unei excursii de douăşpe zile nu-ştiu-unde, ceea ce nu înseamnă că nu poţi să şi refuzi, nu? doar că nu'ş ce drac te-mpinge să accepţi, deşi n-ai nici un ban pus deoparte şi chiar şi o excursie *„prin loz în plic"* reprezintă o cheltuială - n-ai costum, n-ai pantofi, şi, chiar dacă e vorba de o ţară mediteraneeană, nu te poţi prezenta acolo aşa *(ai auzit de nişte temple grozave - n-au trecut nici şapte sute de ani de cînd europeanul „civilizat" - sau chiar „civilizator" mai „vizita" locurile astea cu „stolurile" cît lumea, făcînd tămbălău cu zornăit de arme, tropot de cai şi horcăituri de muribunzi - ce mai una alta, dădeau, la propriu, hunii şi goţii)* şi tu, cu pantaloni tăi lustruiţi în fund şi cu încălţările vechi mirosind urît cînd le scoţi din picioare - del nu mai sîntem ca la 1100, să vină lumea-n hagealîc ca mucenicii, numai în zdrenţe şi-n picioarele goale - azi hagealîcul costă sump - cine n-are ce-i trebuie poposeşte într-un H = hotel *(azil sau spital)* - după posibilităţile fiecăruia - peste tot sînt instituite bazele unei „excursii" globale - numai inima să te tragă şi slujitorii templului îţi deschid porţile - orice pelerină este binevenită printre noi! doar îmbracă-o, doar renunţă la toate lanţurile astea care te mai leagă, grele, de pămînt şi ia-ţi zborul! şi ai să vezi cum vadul de trupuri, podul de trupuri, se va deschide sub picioarele tale prin deşerturi, oraşe şi sate - un pod viu, ospitalier, către un sfînt-ceva: pămînt, mormînt, piatră, oraş, oricine are ceva sfînt pe lume, măcar un sfînt-phallus sau o grotă sfîntă, o sfîntă cupolă de biserică, sîn spre cer al mamei noastre, a tuturora, Sfînta Biserică, sfînta Patrie, sfînta Cale de trupuri şi oseminte şi suflete pe care calci ca Oaspete - covor desfăşurat sub paşi întru bine-venirea unei mult-aşteptate Prezenţe.

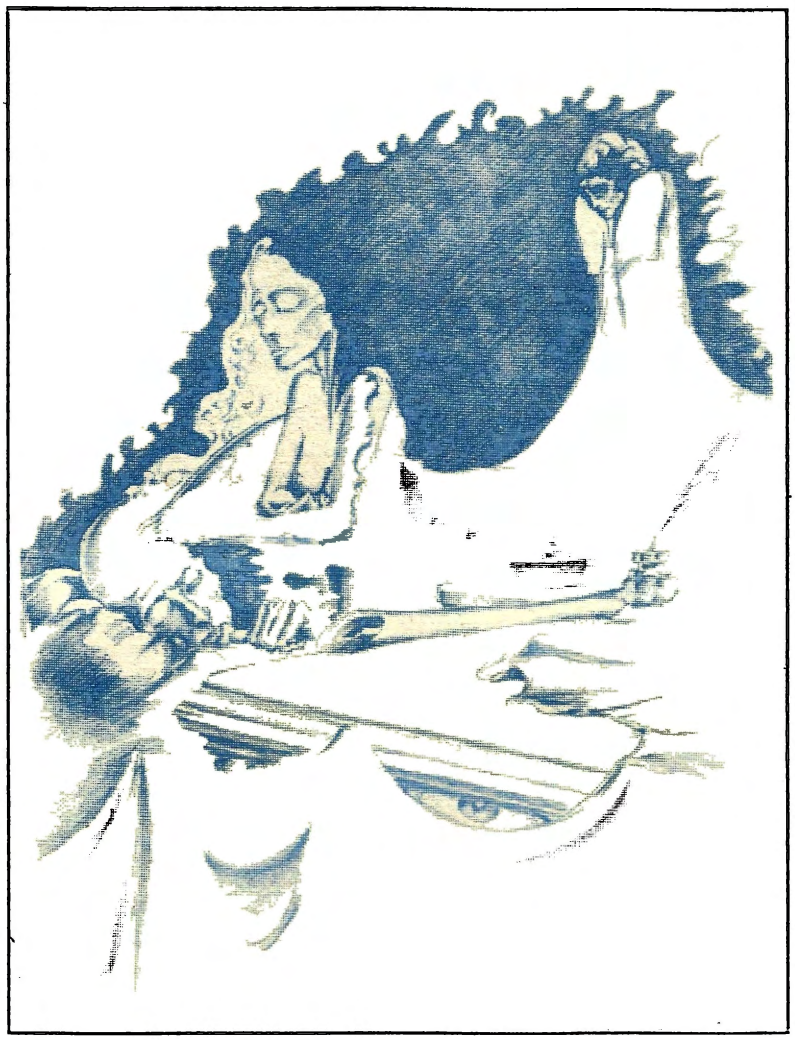

Grafică - Adrian Cancer

Bărbatul, Oaspetele, îi întinde femeii un pahar plin cu sîngele ursului *(este vin roşu, nu-i poţi spune „lacrima mielului" - şi apoi, lacrima mielului se varsă pe altă cale, nu trece pe aici, pe la noi, drumul stropit cu lacrimi - pe la noi trece drumul Rozei şi al Speranţei, drumul Muntelui, cu vulpi, lupi, urşi, rîşi şi alte fiare).* Şi femeia rîde, întinde mîna să ia cupa şi pelerina i se desface, lăsînd, indecentă, vederii un deal de piept şi o colină de pîntec de lapte.

– Ne-am petrecut împreună o noapte întreagă - spune bărbatul - o noapte cît o viaţă, sau o viaţă cît o noapte, la Hanul ăsta dintre drumuri - am fost amîndoi prea săraci ca să ne urmăm mai departe calea mîntuirii şi am poposit în haşul care ne-a dat ocrotire gratuită - am înnoptat aici o zi cît lumea şi mîine ne vom trezi - dar nu mi-ai spus încă dacă m-ai recunoaşte cînd ne vom întîlni iar sau dacă am fost un simplu client - poate că intra în atribuţiile tale de serviciu să primeşti bine oaspetele sărman...

– Sărman! exclamă femeia, în extaz. De ce sărman? Eşti un oaspete deosebit, eşti, am putea spune, Oaspetele, Multaşteptatul - fiecare dintre clienţii instituţiei noastre este Multaşteptatul - nu se fac nici un fel de servicii preferenţiale - pentru fiecare există o diligenţă, (un „tren" pentru fiecare, în termeni mai moderni) în funcţie de disponibilităţi şi investiţii, dar pe calea aceasta se va deschide o poartă şi celui pauper - e loc pentru toată lumea, chiar dacă ar fi să poposim la această renascentistă serbare cîmpenească *venind călare pe un cal* (sau asin) straniu, *alb, ondulîndu-şi* tăcut *spinarea în vreme ce pintenii* tăi, cavalere, *răscolesc pînă la sînge în ţesutul fragil* - vei ajunge! vom ajunge cu toţii - trăim Purima cea mai amplă a Istoriei - sărbătoarea tuturor corturilor, şi cine a răzbit pînă în grădina mea va fi binecuvîntat să-şi întindă aici cortul - fie în pădurea de lîngă munte, fie pe malul lacului, la buna alegere, numai să nu te plîngi că apa-i tulbure - ce-ai făcut să fie albastră? Dacă ai nemulţumiri, atunci pune mîna şi fă! Te afli deja în templu, urci treptele devenirii acestei Case deschise *tuturor* care s-au lepădat de sine, regăsindu-se în mine...

– În tine? Da' tu cine mama... eşti?

– Ai spus foarte bine: eu sînt Mama. Prin mine trece Mama. Mama este pelerina aceasta pe care am îmbrăcat-o cîndva - o pelerină ca oricare alta, dintre nenumăratele pelerine ale Muntelui de Pietate al acestui Pieta marmorean ce nu poate fi ciobit de nici o mînă criminală. Din momentul în care am îmbrăcat-o am pătruns într-o lume extrem de adîncă, într-o oglindă în a cărei căptuşeală se aflau ţesute şi stelele cerului, şi stelele eghileţilor, şi stelele muzicii uşoare - toate stelele se întrepletesc aici într-o singură Baie - fie şi pentru o singură dată-n viaţă - fiindcă din această Baie se ridică şi printr-însa se purifică să se înalţe peste lume lumina din întunericul unui scamator (magus) - pelerină cumpărată de mine cu cîteva sute de pe Covaci, în loc să-mi iau o salopetă matlasată - zice femeia, întorcîndu-şi din profil obrazul ca piersica.

Femeia să tot aibă douăşcinci, hai treizeci,

existînd uneori momente cînd pare mult mai tînără şi doar după creţurile de la coada ochilor, cînd zîmbeşte, îţi dai seama că-i mai purie şi că dinţii regulaţi reprezintă „recondiţionări", asigurate probabil de Firmă, fiindcă atunci cînd zîmbeşte mai larg i se zăreşte gingia, vînătă sub albul mat, artificial, al dinţilor de faianţă întărită pe dedesubt cu metal înnegrit de oxidare, pe alocuri chiar înverzit.

„Te-am cîştigat la o tombolă riscantă" îi spune bărbatul, fără cuvinte, „te-am luat acum douăzeci de ani, cu eforturi - te-am cîştigat şi m-am bucurat de tine cu naivitatea juneţii - dar atunci cînd te-am obţinut, prin luptă cavalerească, Eu pe tine, sau Tu pe mine ai încălecat, conform unui plan diavolesc - deşi, care dintre noi era pentru celălalt calul-dracului (în fond, nu pot spune, nici eu nu eram şi n-am fost niciodată uşă-de-biserică - dar care dintre noi a fost uşă de biserică pentru celălalt? şi care calul-dracului? zburătoarea stranie, cu aripi multicolore-n soare. Te-am cîştigat de douăj-de-ani şi nu te cunosc, femeia mea, dată mie să cavaleresc întru tine într-o pelerină-cavalcadă pînă la sfîntul descălecat - şi nici nu ştiu încalte dacă măcar atunci cînd oficiul, Sfîntul Oficiu, ne desparte în activităţi şi misiuni distincte, dacă acestea nu-s cumva decît prilej de întocmire tainică a rapoartelor şi dacă în clipele absenţelor noastre iubirea ta nu se transformă în formulări seci de acuzaţii oficiale, aşa cum poate că şi eu, parcă fără să-mi dau seama, te vînd, ca o Iudă bună - spre deosebire de vînzătorii răi, care au vîndut lumina întunericului, numărînd partea femeie şi bărbat a turmei, ostaşi ai luminii numărînd şi comandînd în termeni exacţi - dar oare o fi voie să...

– Iată cum, spuse femeia, pentru mine totul a început cu cumpărarea ocazională a unei pelerine. Începînd de-a doua zi am remarcat că toată lumea îmi zicea la serviciu „soră". E adevărat că lucram, ca Asistentă, la Hospital, dar pînă atunci nu remarcase niciodată acest amănunt mărunt, convinsă că am ajuns ce sînt ca urmare a unui complex de împrejurări - hazard, nu? - dar ce reprezintă hazardul altceva decît o raţiune invizibilă cu ochiul liber? şi privind înapoi, ceas de ceas, întrega mea viaţă se învîrtea împrejurul acestui semn, acestei rase, acestui foc şi acestei pelerine - m-am născut şi am fost îndrumată (educată) întru locuinţa acestui Azil în aşteptarea Clientului, un singur Client, pentru întreaga viaţă, eveniment în vederea căruia am fost pusă să studiez: pianul, artele şi meseriile, am fost deprinsă să fiu drăguţă, am fost învăţată regulile întîmpinării Oaspetelui cu zîmbetul pe buze, sfătuită să mă deschid lui cît mai aproape-natural (pseudo-natural), ca şi cînd numai pentru el aş exista - aceasta este prima lege a Ospitalităţii: să nu laşi Oaspetelui senzaţia că ar fi un străin, ci să-l faci să creadă că e unul de-ai casei - un fel de revers al *înţelepciunii* lui Novalis, care *te ajută să te simţi acasă oriunde*; Ordinul nostru, în risipa sa de caritate lasă impresia tuturor oaspeţilor (şi acesta-i este scopul) că sînt Acasă *aici* - fiindcă Aici orice străin este acasă.

– Dar noi, întreabă bărbatul, cei care deservim, ospătarii ospitalităţii, noi unde sîntem acasă?

– Probabil că, dacă *oriunde* nu, atunci nicăieri... murmură femeia, ridicînd şipul cu *sake* în cinstea oaspeţilor eterni. Noi ar trebui să fim înţelepţii lumii, cei atot-bogaţi, care dăruie, care au ce dărui - iar dacă nu, atunci înseamnă că întreaga noastră existenţă n-a fost decît o mare şi poate oribilă înscenare, o jalnică păcăleală,

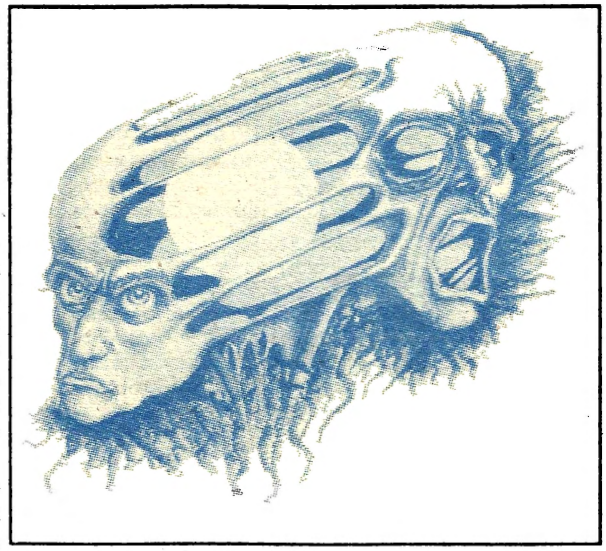

Grafică - Adrian Cancer

pentru care dăm cont. Fiindcă n-avem voie să dăruim altceva decît CEEA CE NE APARŢINE, nu?

– Şi, de fapt, ce ne aparţine?

– Nimic! Totul este al Ordinului. Totul ne este dat în folosinţă doar ca să avem ce pune la dispoziţia clienţilor noştri, a pelerinilor porniţi în hagealîc, a celor care sînt convinşi că toate acestea le *aparţin*, că lumea este *a lor* şi nu trăiesc cu sentimentul permanent al căii pe care doar *servesc*, în gesta jucînd rolul oaspeţilor la han, confundînd, necunoscători, personalul închiriat şi serviciile *plătite* cu o *proprietate* dată lor, dăruită lor. În spatele veseliei fiestei oaspeţilor sînt serviciile noastre discrete; o bridge-hostes drăguţă aranjează întîlnirea „ca din întîmplare" a grupului pentru o partidă amicală şi tot „ca din întîmplare" administrează şansele, „norocul" jucătorilor beneficiari; un părinte-de-hotel aranjează tinerilor întîmplătoare vederi; celor cărora le plac vînătorile li se înscenează o „vînătoare"...

– Şi cine joacă rolul Iepurelui?

– Acesta-i cel mai mare secret. Surpriza! Te rog să respecţi această taină! Ea este marele pariu al Jocului. Toată lumea ar vrea să fie Iepurele. Pînă şi vînătorii, sînt Vînători şi s-au făcut Vînători numai pentru că au ratat rolul Iepurelui. *No pagadi!*

– Eu n-aş vrea să fiu Iepurele! exclamă bărbatul.

– Să nu spui niciodată asta, stăpîne! îl contrazice pelerina.

– Ba, te rog să-mi dai voie să ştiu ce vreau şi ce nu vreau! NU?

– Nu! contestă femeia cu nonşalanţă. Fiindcă iepurele este cel care riscă. El este cel care pierde sau cîştigă. Este un joc pe computere - un joc între conducători - Jocul Conducătorilor *(ciberneticienilor* - adică al timonierilor), pricepi?

(– Nu! Nu pricep nimic! Eu sînt doar un Cîine al acestei vînători; Vă rog să nu confundaţi rolurile, să nu confundaţi cîinele stînei cu mielul - că, deşi sînt îmblănîţi şi unul şi celălalt în cojoace lînoase, flocoase şi albe, doar nu sînteţi nebuni să sacrificaţi Cîinele! Nu ăsta-i rolul său! Rolul său e să păstreze şi apere turma!)

(– Bine, spuse împăciuitor femeia, nu mai insista, bine! - la noi toată lumea trebuie să se simtă bine, ăsta e rolul nostru: să-i facem fericiţi pe clienţi: „clientul nostru - stăpînul nostru" - dar să ştii că renunţi la ceva grozav, fiindcă doar Iepurele poate fi cîştigător în jocul ăsta: iepurele cîştigă partida!)

Există în spatele tuturor acestor pereţi, din timpurile cele mai imemoriale... (Istoria o facem noi, sper că eşti conştient de faptul că Istoria nu este altceva decît o contrafacere ospitalieră; cine cîştigă Jocul face Istoria).

(Adică Iepurele? fiindcă ziceai, nu? că Iepurele este, poate fi singurul jeton cîştigător).

(Asta nu am de unde să o ştiu eu, răspunde pelerina).

(Dar cine?)

(Nu ştiu.)

(Continuă, ce ziceai că există în spatele pereţilor?)

(Cine, eu?)

(Da, aşa spuneai.)

(Nu mai ştiu. Am uitat.)

Istoria este cea dintîi carte a unui popor. Marea carte. Atuul.

Cine face istoria se face pe sine. Numai cîştigătorii fac istoria. (Iepurii?) (Stl nu mai pune întrebări absurde!) Iar cine face Istoria este - şi nu poate fi altfel decît cîştigător. Ai uitat de Ghilgameş?

Ştii ce i-a cerut el lui Ani - arma tuturor armelor? O armă nonviolentă - o armă care exclude violenţa înainte de a face vărsare de sînge.

Arhitecţii realităţii. În spatele zidurilor Troiei se ascunde o ţesătură de fire. Fiecare faptă făcută are un punctaj, pe un top nevăzut al unei confruntări pe un colosal simulator fizic. Dacă ai putea demonta cerul cu stelele lui, ai da peste circuitele integrate ale unui simulator în care orice Cuvînt stîrneşte ecouri scoţînd lumile din Neant.

În lume, fiecare avem o coordonare cuantică, un parametru cartezian, o cifră, o valoare, un cod. Tu ce cod ai?

Nu ştiu. Dar tu?

Nici eu nu-mi cunosc valoarea. Valorile sînt secrete. Doar operatorii cunosc codurile. Codul e secret: un dosar personal. Un cazier la care nu ai acces. Joci orb - şi undeva, în contul personal, cotele cresc sau scad la bursă, în funcţie de criterii necontrolabile.

Şi cînd ajungi în vîrf?

Afli.

Cum?

Cine ajunge în vîrf devine Iepure. Lumea este a lui. Poate miza pe ea. Şi o poate pierde. Începe Vînătoarea.

4 ianuarie 1988

N.a. - Pentru terminologia folosită, apelaţi la „Dicţionar de termeni din turism" - Pop Simion

Citatele din text sînt din:

Nicolae Bălcescu, Mihai Ursachi şi Adrian Păunescu

Noutăți cinematografice ale anului 1995

Prin amabilitatea cunoscutului critic Stephen Jones, am primit recent o serie de informații despre două noi filme SF-Horror. Primul a fost turnat vara trecută în România și va fi lansat pe ecrane anul acesta sub titlul LAST GASP (Ultima suflare). În rolul titular apare Robert Patrick, interpretul ciborgului T-1000 din TERMINATOR 2: JUDGEMENT DAY dar și a unor personaje din DIE HARD 2: DIE HARDER și DOUBLE DRAGON. În acest horror-thriller psihologic, Patrick este un aventurier fără scrupule - Leslie Chase - care conduce un atac împotriva unui trib toltec; în cursul luptei, el inhalează „ultima suflare" a căpeteniei. După șase ani, poliția se confruntă cu o serie de crime cu aspect ritual în care fiecare victimă are tendoanele gleznelor tăiate - semnul ritual al unui războinic toltec. În distribuție mai întîlnim numele Joannei Pacula (GORKY PARK; TOMBSTONE) în rolul Nora Weeks, a lui Vyto Rugini (CLIFFHANGER) în rolul detectivului particular Ray Tattinger și a lui Mimi Craven (DISASTER IN TIME) în rolul lui Goldie, amanta lui Chase. Scenariul filmului aparține lui Pierce Milestone, fiind bazat pe o povestire a sa și a producătorului Stanley Isaacs.

Al doilea film, inițial intitulat THE OUTPOST (Avanpostul), este MIND RIPPER (Distrugătorul de minți), produs de Wes Craven, cunoscutul creator a seriei A NIGHTMARE ON ELM STREET, ultimul episod - WES CRAVEN'S NEW NIGHTMARE este deja pe ecrane), a lui THE HILLS HAVE EYES, SCHOCKER, THE PEOPLE UNDER THE STAIRS dar și a viitorului VAMPIRE IN BROOKLYN în care rolul principal îi va aparține lui Eddie Murphy. În filmul la care ne referim - realizat în Bulgaria cu o echipă internațională - un experiment secret american cu un virus genetic duce la crearea unui soldat superuman care este nevoit a se hrăni cu creere omenești pentru a supraviețui. Lance Henriksen (ALIENS; NEAR DARK) îl interpretează pe James Stockton, realizatorul virusului care încearcă pînă la urmă să distrugă monstruoasa creatură căreia îi dăduse viață. În alte roluri: Claire Stansfield (THE DOORS), fosta amantă a lui Stockton, un excelent om de știință, John Diehl (THE CLIENT), Natasha Wagner și Dan Blom sub trăsăturile mutantului Thor care încearcă să-și mențină sentimentele umane în ciuda aspectului de monstru. Scenariul aparține lui Wes Craven și Phil Mittleman, regia lui Joe Gayton, iar efectele speciale lui Image Animation (HELLRAISER, NIGHTBREED, CANDYMAN).

BOOKSHOP

Noutăți Horror în Anglia

THE MAMMOTH BOOK OF SHORT HORROR NOVELS (SCURTE ROMANE HORROR)

editor Mike Ashley, Robinson Publishing, London, 1992, 518, pg.

Mike Ashley este unul din criticii importanți ai horror-ului și fantasy-ului contemporan, editor printre altele al unui *Who's Who In Horror And Fantasy Fiction* sau *Fantasy Readers'Guide To Ramsey Campbell* cît și a antologiilor *Souls In Metal, Best Of British SF, Mystery And Horror, Weird Legacies.*

În antologia de față - o reeditare a volumului apărut inițial în 1988 - sînt prezentate 10 din cele mai celebre scurte romane - așa numitele *novelle* - de teroare și supranatural; criteriile selecției au fost: valoarea textului, aducerea la lumină a unor autori pe nedrept uitați, prezentarea unor povestiri care n-ar fi trebuit nici o clipă pierdute din vedere de cititori. Cinci autori sînt englezi - și, ciudat!, toți sînt morți - iar ceilalți cinci sînt americani (și toți în viață!). Fiecare autor beneficiază de o scurtă introducere. Din creația lui Stephen King, ni se oferă *The Monkey*, iar din cea a lui Arthur Conan Doyle *The Parasite.* Povestirea lui Russell Kirk *There's A Long, Long Trail a-Winding,* face parte din volumul cu același titlu, cîștigător al lui World Fantasy Award în 1976. Nu se putea să lipsească din volum Algernon Blackwood, unul din întemeietorii - alături de Sheridan Le Fanu - ai povestirii moderne de teroare *(The Damned).* Povestea blestemului unei familii este narată de David Case în *Fengriffen,* cea a unei fantome de Oliver Onions în *The Rope In The Rafters. Nadelman's God* i-a adus autorului, T.E.D. Klein, *World Fantasy* în 1986. Tendința accentuată spre macabru și grotesc a lui John Metcalfe este exemplificată în *The Feasting Dead,* stilul aparte al lui A.C. Benson în *The Uttermost Farthing.* O bună și cuprinzătoare antologie pentru fanii horror-ului de nuanță supranaturală.

INCURSIUNE ÎN ISTORIA LITERATURII HORROR (V)

„BĂTRÎNUL MARINAR"

Epoca romantică fundamentează noi concepții referitoare la realitate, scriitorii epocii încercînd să evadeze într-o altă lume decît cea obișnuită, apelînd la vise sau droguri și punînd accentul pe exotism sau pe veacurile de mult apuse. Inspirîndu-se din cele mai misterioase și tulburătoare aspecte ale vieții, romanticii au accentuat virtuțile supranaturalului și incredibilului ce este uneori atît de înfricoșător, încît cititorul se vede pur și simplu cuprins de teroare. Prozatorii - dar și poeții romantici - și-au înălțat propriile „palate" pline de întuneric și mister, himeric și fabulos, o adevărată lume a fantasmelor, fiind atrași - ca și romancierii gotici - de castele întunecate pline de fantome, de evenimente cumplite (*The Lady of the Lake* 1810, și *The Lay of The Last Minstrel,* 1805, Walter Scott), de eroii antichității nordice - Arthur, Ossian - sau de Evul Mediu. Așa a procedat și Samuel Taylor Coleridge (21.10.1772, Ottery St. Mary - 25. 07 1834, Highgate), unul dintre cei mai mari poeți romantici ai Angliei. Dar de ce un poet într-o incursiune în literatura horror? Pentru că în marile sale poeme se regăsesc o parte din temele preferate ale maeștrilor acestei literaturi, așa cum precizează un alt celebru romantic, John Keats, într-o scrisoare din 14.02 - 3. 05. 1819: „...coșmar, vise, monștrii marini, sirene, povești cu fantome..." (Letteres of John Keats, Nelson, London, 1938, pag. 277). Fiu de vicar, Samuel T. Coleridge studiază la Cambridge, apoi formează împreună cu Robert Southney și William Wordsworth grupul de poeți „ai lacurilor". În 1798, elaborînd împreună cu Wordsworth, manifestul romantismului englez, Prefața la Lyrical Ballads, Coleridge își fixează jaloanele pe care le va urma în propria sa creație: „Eforturile mele se vor concentra asupra întîmplărilor și personajelor supranaturale sau cel puțin romantice" (Biographia Literaria, Dent. London, 1927, pag. 161). Cel mai cunoscut poem al său, o capodoperă a literaturii fantastice, *The Rhime of the Ancient Mariner,* 1798 (*Povestea bătrînului marinar,* trad. Leon Levitchi, în *Balade engleze,* Univers, București, 1970) ne pune în fața unor întîmplări fantastice alcătuite din elemente reale - deci cu atît mai înfricoșătoare. Atmosfera de vis ne introduce într-o lume stranie - o mare fără de sfîrșit, scăldată într-un soare torid în timpul zilei și de o lună nouă și de nenumărate stele în timpul nopții. Eroul este singur pe o corabie „fantomă" înconjurat de leșurile camarazilor săi morți ca urmare a oribilei sale crime - uciderea albatrosului. Atmosfera prin care corabia plutește este de un fantastic terifiant - o mare plină de lucruri și animale oribile, extrase parcă de un tablou de Bosch, de flăcări aducătoare de moarte ce plutesc deasupra oceanului nesfîrșit cu apele sale cînd de culoare verde, cînd albastră sau albă"

„Făpturi sinuoase colcăiau/ Pe apa lipicioasă/ Cînd se-nnopta, ardeau cum ard/ Fierturi de vrajitoare,/ Verzi, albe, albastre, flăcărui/Și dănțuiau pe mare" (pag. 204). Universul este bîntuit de fantasme îngrozitoare, dintre ele detașîndu-se clar imaginea „corăbiei fantomă" („Coșmarul Viața-n Moarte/Ce-nghează sîngele în trup" - pag 207), de culoare roșie, cu pînzele galbene și scheletul alb. Aceste aspecte întunecate și stranii, lugubre ale existenței marinarului, împletite cu cele obișnuite și serioase ale vieții, accentuează atmosfera ireală, fantastică. Bătrînul Marinar, dealtfel un alter-ego al lui Coleridge - este ca și Lara, Conrad sau Ahab, întruchiparea eroului romantic, personaj sobru și misterios, cu ochii săi strălucitori și barba-i neagră. Acest personaj este etern alienat, fiind, ca și eroul din Moby Dick, un caracter tragic, a cărui greșeală este arhetipală; egoismul său feroce aduce numai nenorocire celor ce-l înconjoară, iar crima pe care-o comite este cea mai feroce la care se putea deda un marinar. Elementele structurale ale baladei (călătoria, forțele supranaturale, rezultatele crimei) sînt legate de ele prin intermediul albatrosului, pasărea de bun augur, complet opusă corbului lui Edgar Poe sau balenei albe a lui Melville, întruchiparea a tot ce este „demonic în viață și gîndire" cum o caracterizează Ahab. „Stăpînul mării" își face pentru prima dată apariția sub privirile „doamnei nopții" pentru că așa cum arată R. P. Warren în A Poem of Pure Imagination (Selected Essays, Random House, New York, 1958, pag. 233- 234) evenimentele plăcute au loc la început sub lumina albă a lunii, cele neplăcute sub soarele strălucitor și torid; acest simbolism al luminii (o reluare pe alt plan a imaginii castel cufundat în întuneric - limpezimea de cristal a sufletului eroinei din romanele gotice) este legat de cel al vîntului și furtunii, elemente prin excelență demonice. Începutul voiajului - sub un soare strălucitor - coincide cu furtuna ce împinge corabia spre țara de gheață. După relatarea crimei se ivește „soarele", astrul zilei fiind legat de nelegiuirea marinarului; sub nefasta sa influență, matelotii acceptă „greșeala" colegului lor, faptă ce-i va duce în „marea morții", acolo unde soarele e „sîngeriu"; imaginea soarelui de rău augur este prezentă și în momentul apariției corăbiei - fantomă - de fapt însăși moartea cu „buze - cîrmîz, păr mătăsos,/Priviri - de lup/ și pielea albă,de lepros" (p.207). Acum apare luna însoțită de stele, dar în loc să le aducă ușurare marinarilor, ea le aduce doar blestem și pieire; această schimbare a simbolismului lunii este legat de simbolul ochiului („Dar cel din ochiul mort/ E mai înspăimîntător", pag. 210). Animalele marine („lucioșii șerpi"), de un fantastic ireal devin creaturi ale luminii, dînd viață valurilor în maniera lui W. Turner *(The Salvership,* 1840) „Albaștri, verzi și negri, ei/ Zburau, lăsînd în urma lor/ Lungi jerbe de scîntei", pag. 211). Demonicul contrast dintre soare și lună este accentuat de furtuna stîrnită din senin și de vîntul puternic, inseparabil legat de lună, ploaie și echipaj mort, revenit apoi la viață precum zombii din romanele moderne: „Tăcuți și făr-să-și miște ochii,/ Vedeam cum se ridică:/ Coșmar dac-ar fi fost și încă/ Aș fi-nghețat de frică!... Matrozi din ceea lume". Odată cu apariția Spiritului Polar, simbolurile se schimbă din nou, acest personaj fiind însoțit de soare, nu de lună cum ar fi fost normal. Soarele la amiază împiedică mișcarea corăbiei, bătrînul marinar cade într-un leșin adînc (precum eroinele romanelor gotice!), în timpul căruia primește - în vis revelarea situației sale și a naturii forțelor supranaturale ce acționează asupra sa. Pînă în acest moment înaintarea corăbiei era realizată de briza produsă de elementele supranaturale, de acum va fi realizată de elementele naturale (vînt - alt element demonic). În cele din urmă călătoria Bătrînului Marinar se sfîrșește în portul scăldat într-o splendidă lumină albă de lună, o călătorie ce marchează pentru eternitate geniul neobișnuit al autorului lui Kubla Khan.

(va urma)

Pagină realizată - Florin Mircea Tudor

FANDOM POSTDECEMBRIST

Textele domnului Radu Pavel Gheo mi se par, ca şi dumnealui de altfel, destul de inegale valoric. Dacă *„Dans de lebădă albă" (Antologia Nemira '94)* este destul de lucrat, poetic, poate suprarealist, *„Legea talionului generalizată"* intră, după gusturile mele, în categoria textelor care au urcat în topurile de jurizare din cauze extra-estetice *(diferenţe de gust şi notare)*, fiind plin de liezonuri licenţioase, violenţe de limbaj şi trivialităţi.

Se poate considera însă că stilul domnului Gheo a crescut valoric; textul *„Cîntul pentru calea făr' de tihnă"*, care este mult mai elaborat *(fără a se încadra prea strict în SF)* este un heroic-fantasy într-un conglomerat de influenţe, amintind de clişee în maniera Rodica Bretin, alteori de oarece cu aer hippy dintr-o regalitate imaginară a unui „ev de mediu viitor" *(aluzie, poate, la ideile lui Berdiaev, dar „la a doua mînă", printr-un fel de influenţă indirectă)*.

Oricum, domnul Gheo este un fan plin de entuziasm. *(Apropos de fani, mă preocupă cum s-or fi numind cei ai grupării maratoniste a Uniunii Scriitorilor: ASPROfani, nu?) (Evident nici o aluzie la domnul Mircea Nedelciu, organizatorul acestui marş al păcii în vesela tradiţie a Daciadei - vezi Adevărul şi Luceafărul din februarie '95.)* Radu Pavel Gheo este *„al nostru"*, ca şi domnul Cristian Tudor Popescu *(în pofida afirmaţiilor sale, că el nu este SF-ist ci... Speculativ Fictionist - de parcă asta ar fi altceva)*.

Ce Dumnezeu, Cristi, ai luat şi un EuroCon pentru SF, ai vorbit şi la Europa Liberă, ce faci? Te-ai răzgîndit? Şi pe noi cui ne laşi? Hai, domnilor, ce Dumnezeu, *„Armata e cu noi"*, Revoluţia română e cu noi, pînă şi *„Revoluţia furată"* e tot cu noi! Pînă şi domnul Mihai Coman, fostul promotor al tinerelor talente din Suplimentul literar artistic al Scînteii Tineretului, actualul decan al Facultăţii de jurnalism şi ştiinţele comunicării din cadrul Universităţii Bucureşti e cu noi! Cred că şi domnul Gelu Voican Voiculescu e cu noi *(nu l-am auzit niciodată pomenind de SF, dar asta nu înseamnă nimic, sufleteşte, poate fi, poate să îi placă şi, cine ştie, chiar să scrie SF)*. Pînă şi domnul senator Adrian Păunescu a scris cîndva nişte poeme despre Atlantida. Poate chiar şi Majestăţii Sale îi place SF-ul. Să nu descurajăm! E carnaval!

Mihail Grămescu

RADU PAVEL GHEO

CÎNTUL PENTRU CALEA FĂR' TIHNĂ

premiul pentru povestire la „Zilele Victor Papillian - 1994".

Aşezarea nu era mare: vreo patru-cinci sute de case îngrămădite fără noimă unele lîngă altele şi înconjurate cu un gard de sîrmă prin care trecea curent electric. Probabil spaima de animale, nu cele care distrugeau uneori slabele recolte, ci acelea care le vînau deopotrivă pe acestea şi pe cei care recoltau, le făcuse pe sărmanele creaturi din Newville să-şi înghesuie cocioabele cum se adună laolaltă gloatele neînarmate în faţa forţei brute a Reorganizării, despre care oamenii auziseră vag. Noii ţărani aveau un radio care prindea uneori frînturi de transmisiuni militare, dar nu îi interesa prea mult. În lumea lor nu se întîmplase nimic important de la apocalipsă, cea care stinsese puterea neamului omenesc asupra Pămîntului, cum spunea în predica duminicală părintele Degmore. Pînă şi materialele de construcţii proveneau dintr-un oraşel scăpat relativ întreg, dar pustiu şi îndepărtat de marile ruine despre care oamenii nu mai ştiau nimic, cum nici despre Cupolă şi Reorganizare nu se auziseră decît vagi zvonuri plimbate pe undele radio de la o distanţă atît de mare încît puteau foarte bine să nu existe. *Ei* existau, se înmulţeau, iar pămîntul începea să dea iar hrană pentru ei şi pentru animalele crescute cu grijă. Locuitorii din Newville aveau micile lor bucurii: s-a mai născut un prunc sănătos, adolescentelor nu le mai cădea părul cum se întîmplase cu mamele lor (care erau toate cu ţeasta pleşuvă, gălbuie), recolta era bogată, vaca lui Finchley născuse doi viţei, Daniel fierarul îşi găsise un implant muscular în Pentown, Bill cel Blond învăţa franceza după nişte casete găsite acasă, Amy Roşcata era gravidă a treia oară, la 40 de ani! Lucru nemaiîntîlnit de cînd Finchley-ii şi Grayson-ii se aşezaseră în locurile acelea binecuvîntate. Era destul pentru o civilizaţie cît timp ei erau civilizaţia şi altceva ori altcineva nu le era necesar. De douăzeci de ani, de cînd apăruse în aşezare Maxine, fost gardian în New York, nimic nu zguduise ordinea lumii lor. Era şi greu.

Grafică - Adrian Cancer

După recoltarea grîului urma sărbătoarea-de-foc. La ruguri de cauciuc şi paie oamenii se rugau cerului pentru ploaie sănătoasă şi petreceau trei nopţi aproape orgiastic. După ce strîngeau cauciucuri de la carcasele înşirate pe o fostă autostradă din apropiere şi grămădeau paiele în ele, le duceau în piaţă (singura din sat), un spaţiu incredibil de liber în mijlocul căsuţelor de tablă, lemn, ori materiale sintetice. Atunci, la petrecere, flăcările luminau toată noaptea feţe fericite, cherchelite, înfiebîntate ce ţipau, dansau, se retrăgeau în perechi în locuri mai întunecoase. De 50 de ani era aşa şi tot de-atunci ploile nu mai ardeau carnea şi grîul, nici nu lipseau pînă la iarna grea ce ţinea vreo 5-6 luni.

În anul acela a fost la fel. Cine să observe o luminiţă ce cobora lent în Valea Lutoasă? Şi chiar dacă vreun sătean ar fi văzut-o, n-ar fi băgat-o în seamă.

Bill cel Blond a fost primul care l-a văzut. Străinul stătea în afara cercului de lumină, privind cu un zîmbet blînd dansul îndrăcit al fetelor în jurul unei statui incandescente de cauciuc cu formă umană şi falus proeminent. Apoi l-au văzut şi alţii. Daniel a întrerupt cîntecul, acordeonul a mai scăpat o notă revoltată, a tăcut, au tăcut toţi. McNimley, şeful gărzii, s-a uitat la primar, care a dat din mînă a lehamite: cum să pretinzi paznicilor să stea la porţi chiar de sărbătoare? Iar un străin nu era neapărat un pericol, nu singur contra a o mie de inşi.

Simţindu-se în centrul atenţiei, noul venit a intrat în lumină. Era bătrîn, tare bătrîn, cu plete lungi şi albe atîrnîndu-i elegant pe umeri, cu faţa plină de şanţuri adînci şi cu nişte ochi mari, albi, adînci-adînci precum cerul, ochi ce priveau fix înainte. Era îmbrăcat într-un costum negru, iar pe umăr, prinsă cu o curea soioasă, îi atîrna o claviatură lucioasă ca aceea a acordeonului lui Daniel, dar mai lungă şi mai frumoasă. Puţini văzuseră o orgă, i-a impresionat, cum i-a impresionat şi ţinuta maiestuoasă a bătrînului înalt şi slab, care s-a oprit lîngă fetele încremenite într-un zîmbet încurcat, nesigur, gata să se transforme în rîs ori în plîns. Bătrînul a mîngîiat cu o mînă albă şi ciolănoasă claviatura orgii, scoţînd un tril blînd, apoi a rotit inutil capul. Ştia că ceilalţi observaseră deja: era orb şi ochii îi lunecau în gol, privind ce vedea numai el. Înainte ca primarul să deschidă gura, s-a aşezat pe pămîntul cald'şi-a zis liniştit, cu o voce gravă şi tremurată:

– Sînt Bardul, oameni buni, Bardul lumilor noastre. Am venit să mă bucur de bucuria voastră şi să vă cînt, să vă amintesc şi să-mi liniştesc singurătatea!

Abia mai tîrziu unii s-au întrebat ce voia să spună cu asta.

Le-a cîntat mult, despre o lume mai bună, mai frumoasă, le-a adus lacrimile în ochi, amintindu-le de verdeaţa ce s-a scufundat în cenuşi, de valurile albastre ale mărilor infinite care s-au scurs sau au devenit mlaştini ale morţii, le-a murmurat vocile, plînsetele nevinovaţilor de la apocalipsă, pîrjol şi urlete ce stîrneau în vocea lui şi în vaietul lung al orgii electronice, iar la sfîrşit toţi erau înlăcrimaţi, numai el nu. Apoi le-a amintit cîntece dispărute, rămase în el, le-a şoptit nume moarte: *symphony jazz, rock, Lennon şi Morrison, Dire Straits şi Jethro Tull, Rolling Stones, E.L.&P,* mulţi alţii înviau prin el. A scuturat amintiri unora ce păreau mai bătrîni decît el, i-a prins în mreje pe cei tineri. Uitînd o clipă de jale, oamenii s-au înduioşat. Apoi el le-a adus bucurie, le-a cîntat despre lumea nouă ce răsărea, despre ei şi lupta niciodată încheiată cu trupul lor şi al planetei. A înălţat apoi solemn, o impunătoare construcţie de sunete, *„Odă bucuriei! Beethoven"* zicea, în timp ce luna se ridicase plină şi aurie deasupra lor. Nimeni nu s-a mirat de asta, măcar că, noaptea trecută, astrul fusese abia în ultimul pătrar. Cînd focul aproape se stinsese, bătrînul a tăcut, s-a odihnit un pic, lăsîndu-i pe oameni să aţîţe din nou flacăra. Dinah, zbînţuită ca întotdeauna, s-a apropiat de el şi i-a mîngîiat părul, fruntea, ochii.

– Ştiu, ţi-e milă, frumoasă brunetă, ochi albaştri cît cerul de mari! a şoptit bătrînul, iar fata s-a speriat, de unde ştia?

– Nu mă plînge, nu mă plîngeţi, sărmanilor! Truda voastră să fie cu folos, că eu... eu văd mai mult decît alţii. Ochiul nu se deschide numai în afară şi apoi Bardul trebuie să fie orb, aşa a fost întotdeauna.

Preotul ştia şi el, auzise despre Homer, cel care cîntase nemurirea eroilor de altădată. Era tot orb şi el, probabil aşa trebuia, nu ştie omul lucrarea Domnului. Nu, Bardul n-avea nici un implant, era „curat". Zarvă s-a iscat după aceea, fiecare voia să ştie cîte ceva, Bardul colindase lumea

RADU PAVEL GHEO, născut în 03.10.1969, Balanţă încă echilibrată.

Vin dintr-un satsatît de mic, încît aşa a fost numit: Ticvaniu-Mic. La 14 ani am venit la Timişoara la Liceul Silvic fiindcă îmi plăcea pădurea. Mi-a plăcut Timişoara, iar liceul mi-a alungat pofta de mediu silvestru, aşa că am trecut la Facultatea de Litere, unde am stat cinci ani.

Prin liceu frecventam cenaclul „Helion". Citesc SF de la 5 ani *(nu exagerez)*, am scris *(prost)* în liceu şi în '93, văzînd eu că JSF-ul nu dispare ca majoritatea periodicelor de atunci, mi-a venit chef de - *„Un alt răspuns"*, povestire cu care am debutat în JSF-10; şi cred că, dacă aş fi dat chix, aş fi lăsat-o baltă. Eram tare sperios. Debutul m-a încordat, am mai scris, bune, slabe, execrabile... Am luat apoi premiul âla în '93 la Editura Nemira, am mai publicat (mare parte în Jurnalul SF), am mai primit două premii - la Reşiţa şi la Cluj. Acum sînt profesor de engleză la un liceu (U.M.T.), mai scriu, tocmai bat la maşină o nuvelă de vreo 40-50 de pagini (groznic de morbidă, aşa zice Alina), lucrez şi la un roman, alerg, citesc şi mă bucur uneori de lume.

Ce-mi place: tot Alina, muzica bună (d.ex. Jethro Tull, Kansas, Eagles, Nirvana, T'Pau...), un vin bun, apoi Faulkner, Marquez, Ph. K. Dick, fraţii Strugaţki, Cordwainer Smith, Bulgakov, Cehov, Dostoievski, Breban, Cărtărescu, Pîtea, Com, Ivasiuc, Preda, A.M. Negriă, A. Popov, A. Preda, Grămescu, Genescu... ce să-i mai înşir pe toţi? Ciocolata cu lapte, cafeaua noaptea...

Ce nu-mi place: prostia, slănina, ochelarii de cal, lumea de azi, de mîine... dar de ce să mă amărăsc cu astea?

Planuri pentru cel mai apropiat viitor: să ajung la Craiova pe 31.03.

„Dacă toţi ar gîndi la fel, am muri ... de plictiseală"

- Radule, eşti printre puţinii scriitori de SF ai „generaţiei '90" care nu frecventează cenaclurile, nu ai timp sau îţi place postura de „lup singuratic"?

- Prin anii 1984-1986 am frecventat săptămînal cenaclul *„Helion"*, care la cea vreme era pentru mine, tînăr fan SF, un lucru extraordinar.

Să-i cunoşti pe Silviu Genescu, Constantin Cozmiuc, Marcel Luca, Dorin Davideanu şi alţii *(care reprezentau pentru mine doar nume puse în capul unor povestiri deseori fascinante)!* Era ca o de întîlnire cu nişte monştri sacri. Nu ştiu dacă din cauza vîrstei sau a dorinţei de a fi ca ei, dar chestia e că-i imitam şi scriam prost. Acum scriu mai bine, dar nu mai simt nevoia cenaclurilor. Îmi convine mai mult să scriu acasă, în linişte şi să discut despre ceea ce fac eu cu alţii într-un cadru mai puţin oficializat sau regulat cum este uneori un cenaclu.

Prefer o întîlnire întîmplătoare cu un SF-ist, întîlnire care să

vreme îndelungată. Aşa au aflat ei despre Cupolă şi despre cei chinuiţi în Underworld, despre mîncătorii de oameni din Vest şi despre plaga ce-i nenorocea pe cei rămaşi vii în Australia, au auzit cum se întindea puterea Reorganizării şi multe-multe altele, s-au bucurat şi s-au necăjit. Bill cel Blond l-a întrebat dacă numai ei, oamenii de pe Pămînt, mai trăiau, iar cînd acesta şi-a întors ochii goi spre el, s-a ruşinat, pistruii i-au dispărut sub roşeaţă. Cele două şanţuri adînci pornind de la baza nasului pînă la colţurile gurii bătrînului cîntăreţ s-au adîncit dintr-o dată, dar celelalte riduri au dispărut, trase de o mînă ascunsă. Bardul şi-a trecut o mînă prin plete, lăsînd să i se vadă un cercel argintiu fixat în urechea stîngă, apoi a dat capul pe spate şi a spus:

– Înainte demult, ne uitam toţi la steaua aceea roşcată ce clipea mai aproape de noi. Apoi unii au urcat la ea şi au văzut răsăritul celor două luni: Spaima şi Groaza. S-au zbătut să trăiască pe lumea moartă şi ruginită, unii au reuşit, alţii - mai mulţi - au murit. Apoi au venit stăpînii, şi-au clădit palate, parcuri, sere, au făcut afaceri şi averi, iar cei care rămăseseră pe dinafară îşi drămuiau în continuare apa de fiecare zi. Erau întîi 15 oraşe şi fiecare avea stăpînul lui. După ce stăpînii au rupt aproape orice legătură cu lumea de-aici, cu mama noastră albastră, au rămas singuri, au devenit Marţieni. Iar acolo n-a fost niciodată apocalipsă, nu... încă. Dacă voiţi, pot să vă cînt ceva legat de ei, de povestea lumii lor, poate nu aîut de frumos... Doar dacă voiţi...

Au vrut. Unii ştiau că acolo sînt oameni ce trăiesc într-o lume pe care o voiau mai bună, dar uitaseră sau amestecaseră raiul cu Marte, planeta de neatins. De 200 de ani nimeni nu mai ştia nimic despre cei plecaţi şi ei, noii ţărani din Newville puteau să afle şi să se bucure sau să se întristeze ştiind. Le lipsea asta, cam le lipsise şi un străin - acum îl aveau. Bătrînul îşi plimbă degetele pe orgă, rar, închipuind o muzică ce le aluneca încet în suflet, ridicîndu-i spre stele, aproape de lumea roşie, pluteau măreţ, parcă gata să vadă chiar totul, numai să li se arate. Cîntăreţul şopti: *„Bach"*. Impresionanta muzică se insinua nesimţit, magic, odată cu vorbele cîntate de vocea gravă şi liniştită a Bardului, ale cărui plete deveneau roşietice în lumina flăcărilor ce-l înconjurau, ca o aureolă, aşa. Erau în cer, erau aproape...

♩♩♩

„Nimeni nu mai ştia cum arată Pămîntul, numai stăpînii. Imaginile holo ale lumii de aici fuseseră distruse, arse, aruncate în afara domurilor protectoare. Marte era singura lume fericită, aşa se zicea, iar pentru unii ca stăpînul Leech, cavaler al Lupului, chiar era astfel. Leech conducea domul numărul 6, care s-a numit apoi Domul Lupului, şi era printre primii dominatori veniţi pe Marte. Toţi ceilalţi aveau însă şi ei animalul lor, semn, pavăză şi mîndrie, semn al puterii şi pavăză a orgoliului, deşi departe de lumea noastră singurele animale care prosperau erau, în afară de oameni, păduchii şi purecii, despre care nu se ştia cum au ajuns acolo. Gîngăniile astea n-au putut fi alungate, se strecurau chiar prin senzorii şi cleanerele din serele stăpînilor, unde verdeaţa mustind de apă se revarsă mîndră şi animale de toate soiurile se plimbă, ca în vremurile bune ale Pămîntului. Cel puţin aşa era pe Marte atunci, cînd s-au întîmplat toate astea.

Leech se arăta supuşilor ce-l alegeau sistematic guvernator al domului (nici n-aveau de ales) în bustul gol, ca şi alţi stăpîni. Lupul cenuşiu încrustat în pielea-i se mişca şi clănţăna parcă din dinţi, ochii-i luceau la fiecare cuvînt al stăpînului, iar Leech era mulţumit, fiindcă era al patrulea lup al familiei şi avea un fiu care urma să treacă la rîndu-i încercarea. Micile sale necazuri legate de micul pui-de-lup le destăinuia doar soţiei lui, noaptea, sub lumina lunilor marţiene. Necazuri erau. Darrin *(aşa zic legendele noi că se numea micul stăpîn)* nu se dovedea pe măsura rangului său. Părul lui negru şi lucios îi cădea cumva molatic, feminin, peste urechi, ochii albaştri şi necunoscători ca ai mamei lui nu se oţeleau niciodată, iar trupul i-era firav, supus la boli, deşi fusese selectat genetic imediat după naştere. Dormea puţin şi agitat, avea o paloare nesănătoasă, îi plăcea să cînte la pian ori la orgă, nu-i plăcea vînătoarea şi era ahtiat după poveştile proaste ale marţienilor de rînd. I-a povestit şi mamei sale: despre dorul de Pămînt şi despre basmul care zice că atunci cînd în drumul său Marte ajunge în dreptul Pămîntului, oamenii privesc cerul cu atîta patimă, încît mările pămîntene se revarsă peste maluri şi chiar cele două planete îşi schimbă un pic drumul, atrase inevitabil una de alta prin inimile şi minţile oamenilor de-acolo. Se zicea că pe Marte vor fi odată multe miliarde de oameni şi va veni clipa cînd cei doi aştri se vor opri, se vor apropia tare de tot, iar oamenii vor putea zbura chiar liberi de la o lume la cealaltă. De aceea credeau ei că se impusese controlul naşterilor şi încercau să-şi scape copiii născuţi de la înregistrare, chiar dacă ştiau că-i poate aştepta munca la minele de uraniu. *„Stăpînii se tem"* ziceau ei, munceau mai departe şi făceau copii mai mulţi decît le era permis şi-i ascundeau, hrănindu-i slab, doar ca să fie destui pentru clipa cînd vor putea apropia raiul de safir al lumii din care plecaseră strămoşii lor.

Darrin a încercat să-i povestească tatălui său despre zeul-om care apăruse în domul numărul 3 şi care acum nu se ştia cum se muta dintr-un loc într-altul, dar bărbatul-lup l-a repezit. Darrin ar fi vrut să-i spună că el chiar îl văzuse pe zeu, că acesta venise în Domul Lupului fără să fie simţit de patrulele periferiei şi fără să se ştie cum trecuse prin pelicula protectoare din largul cer al Domului, fără să treacă pe la puncteleecluză. Asta a aflat-o Leech mult mai tîrziu, cînd insul devenise deja un pericol. Pentru copil însă zeul-om era doar om, blînd, cu ochii albaştri ca şi ai lui, dar cu plete blonde-arămii, un pic cîrlionţate. Le spunea celor care-l ascultau şi care erau tot mai mulţi că venise printre ei a doua oară ca să le aducă iar vorbele adevărate ale Tatălui ceresc, dar că multă suferinţă le-a venit şi le va mai veni, căci nu l-au ascultat înainte, pe cealaltă lume, iar cînd va fi nevoit să vină şi a treia oară va aduce după el, pentru toţi deopotrivă, sfîrşitul. De aceea îi ruga pe oameni să nu strice lucrarea Domnului din ei, să fie drepţi şi buni, să nu ucidă şi să-i iubească pe cei de alături la fel ca pe ei înşişi. Multe le-a mai zis el oamenilor, nu lucruri noi sau complicate, vorbe şi parabole de acest fel au fost zise şi de alţii înainte-i, dar oamenii simţeau un fior ciudat cînd se aflau în preajma sa, ştiau că spune adevărul, le dădeau lacrimile, se închinau să-l urmeze, pe el şi pe cei cîţiva tovarăşi ai săi adunaţi de prin domurile planetei. În ziua cînd l-a întîlnit pe Darrin, zeul a trecut doar pe lîngă el, pe o stradă aglomerată, l-a mîngîiat pe cap şi i-a şoptit dintr-o dată: „Să fii puternic, băiete, puternic, dar niciodată sălbatic, căci te aşteaptă calea cea fără de tihnă". Puştiul l-a privit mirat, apoi a simţit o ceaţă caldă lăsîndu-i-se pe ochi, un foc i-a prins creştetul acolo unde îl atinsese omul cel ciudat...Cînd şi-a revenit omul dispăruse.

A venit repede, şi ziua în care a împlinit 16 ani. Ca fiu al lui Leech, urma să treacă încercarea. Deşi legea nescrisă a stăpînitorilor spunea că încercarea trebuie ţinută secretă, Darrin o ştia, aproape toţi care trecuseră prin asta şi li se tatuase animalul-totem le strecurau fiilor sau (mai rar) fiicelor poveşti, pe ocolite sau direct. Toţi ştiau că aşa se întîmplă şi toţi reînnoiau legămîntul tăcerii la întîlnirea anuală la care încheiau marile afaceri de grup inter-domuri sau chiar interplanetare. Mulţi nu au auzit că stăpînii vizitau deseori înainte de apocalipsă paradisul albastru, iar apocalipsa v-a lovit odată cu venirea zeului-om acolo, pe Marte, aşa zic poveştile oamenilor cine poate să mai ştie sigur? Despre Darrin se mai spune că nu era prea dornic de încercare, aşa cum erau prietenii lui. Cînd îi întîlnea se plictisea grozav, dar era obligat de rang să stea cu Lombard, viitor Urs, care povestea mereu cum va ucide animalul şi, la focul aprins de mîna lui, îi va jupui pielea şi-i va mînca labele. Alt fiu de guvernator, Gustave, îl tot întreba dacă se poate rezista trei zile mestecînd carne de vulpe, chiar roşcata Edith visa la asta şi-l tot înghesuia prin colţuri, punîndu-l să-i povestească ce crede că va face atunci, pipăindu-l încinsă, povestind şi ea cum va ucide, sărutîndu-l plină de patimi şi salivă. Darrin nu voia să devină lup. Ştia că tatăl său îi va strecura, împotriva legii, dar

ca de obicei, concentrate de hrană pentru cel puţin două zile, poate chiar şi o armă cu aprindere, deşi legea dădea dreptul doar la un cuţit de oţel şi la un amnar. Nu era greu să dai unei lansraze aspectul unui cuţit, v-am zis, toţi ştiau asta cînd nu erau obligaţi să n-o ştie.

Căci fiecare stăpîn îşi iubea progenitura şi veghea fiecare pas pe care acesta îl făcea în jungla închisă din sera domului, aşteptînd apariţia animalului ce trebuia ucis, mîncat la focul sfînt născut dintr-un copac doborît de neofit, apoi slăvit în rugăciunea de iertare a fratelui-om către fratele-animal mort pentru viaţa domului.

Încercarea lui Darrin a fost singura care, cînd s-a încheiat, n-a fost transmisă pe canalele holo ale domurilor şi nici măcar pe cele private. Lumea a ştiut că ceva era în neregulă. S-a convins de asta cînd moartea copilului cu ochi albaştri şi blînzi a fost anunţată oficial. Stăpînul Leech a implantat un nou spermatozoid selectat în trupul soţiei sale, fiindcă erau destul de tineri amîndoi, iar cu vremea micul Darrin a fost înlocuit şi uitat de ai săi, numele lui era pomenit rar şi cu ruşine sau cu răutate, cum făcea Edith, noua stăpînă din Domul Leului. Pînă la naşterea unui nou fiu cota lui Leech a scăzut, el chiar s-a gîndit să-şi schimbe totemul, crezînd că i-a adus ghinion, fiindcă niciodată un neofit nu mai căzuse la încercare, aşa spuneau stăpînii. Dar oamenii au aflat altceva şi au purtat mai departe povestea unui fiu de stăpîn care a pătruns în jungla încercării cu teamă, îmbrăcat ca şi cei dinaintea lui într-o haină albă şi subţire, cu amnarul la brîu şi un cuţit contrafăcut în teacă...

Darrin se uită la uşa care se închise cu un clanc greu în urma lui. Părăsise zona amenajată şi intrase în pădurea închisă, locul încercării, întunecat, jilav, neîngrijit, plin de arbori crescuţi monstruos şi de buruieni imense ce-i încurcau mersul. Încîlcindu-se printre ierburi, remarcă uşor că, pe măsură ce se întuneca, devenea tot mai frig: în junglă nu exista climatizare, trebuia să treacă încercarea focului şi a vînătorii ca şi strămoşii lui de pe planeta albastră. Era printre puţinii care puteau face asta într-o lume care n-a cunoscut vînătoarea şi vînatul, cel puţin din cîte ştim noi. Ca să-şi alunge teama, băiatul scoase miniorga strecurată în clipa plecării alături de cuţitul cu dispozitiv laser. Cîntecul se înălţa neliniştit peste zgomotele străine copilului. Nu era o soluţie: venea întunericul. Frigul nopţii. Zgomotele junglei se înteţeau, se auzeau chiote nebune, lătrături grave şi răgete înfiorătoare. Atunci puştiului i s-au deschis porţile ancestrale şi trupul său s-a aruncat prin hăţişuri, a început să strîngă crengi uscate, a aprins focul. Mare, călduros, focul. Protector, aromat, bătrînul foc de lemne al vechilor vînători. Pe cer se vedeau numai stelele şi o lună: Groaza sau Spaima? Nu distingea bine prin pelicula domului, nici nu conta. Poate era chiar luna Pămîntului? Gînd năstruşnic de copil îndopat cu basme.

Cînd a auzit lătratul aspru, apoi prelungit ca un vaier, a simţit că venise clipa. S-a întors către beznele pădurii, simţind în spate, cald şi puternic, focul trosnind. Focul deschis iscat din mîna lui. În slabele lumini văzu o umbră alungită şi doi ochi scînteind: era el, animalul-frate, animalul pe care trebuia să-l ucidă pentru a nu muri el. Lupul, hrană aspră şi sfîntă. Cu frică s-au privit lung amîndoi, iar băiatul a dus mîna la şold, scoţînd cuţitul cu acelaşi gest ca şi Leech, ca şi tatăl acestuia şi atîţia alţii, ascunşi în vreme şi-n sîngele lui. Iar lupul, care venise ghidat de impulsorii neuronali ce-i fuseseră implantaţi cînd se născuse Darrin, s-a oprit o clipă. Ştia că trebuie să atace şi să ucidă, dar ceva îi spunea să se teamă. A dat ocol focului, mîrîind, băiatul s-a întors, fără să-l scape din ochi. Apoi... apoi nu se mai ştie sigur. Unii spun că lupul înfometat s-a temut de ochii copilului, s-a lipit cu burta de pămînt, scheunînd, cerşind milă şi hrană, ocolind, tot ocolind privirea senină a celui binecuvîntat de omul-zeu. Alţii cred că Darrin a căutat cuţitul şi a pus mîna pe miniorgă, a tremurat cîntînd, s-a uşurat în suflet, iar fiara a venit pe neauzite şi i-a lins mîna.

Grafică - Adrian Cancer

Atît că, atunci cînd patrula încercării a venit să-l ridice pe Darrin, ei ştiau deja că îl vor găsi alături de lupul încă viu, doar urmăriseră totul. Omul şi animalul au fost prinşi hîrjonindu-se împreună, bucurîndu-se prin iarba verde şi plăcut mirositoare, de căldura zilei, de bucuria celuilalt. Lui Leech nu i-a venit la socoteală, animalul trebuia înfruntat, fratele-lup trebuia ucis. Dar lupul nu mai era lup, el chiar devenise pentru Darrin frate şi slugă supusă, cîine credincios. Cu forţa l-au smuls pe băiat de lîngă fiara zisă sălbatică, l-au adormit şi l-au dus la judecarea aspră a tatălui. Leech i-a cerut să repete încercarea: *„Dar fără prostii acum, m-auzi? Animalul trebuie să moară!"*, iar băiatului nu-i păsa, privea cu ochii lui senini şi întreba doar: *„Unde e el?"* Abia cînd a auzit că noul său prieten era mort a priceput, l-a cuprins o furie pe care nu i-o cunoştea nimeni. A spart tot ce i-a ieşit în cale, a fost legat, închis, apoi a fugit de la tatăl său şi s-a ascuns printre oamenii de rînd. Acolo se spune că l-ar fi întîlnit iar pe omul-zeu, care i-ar fi spus:

– Tot la drumul ăsta ai ajuns, aşa-i?

Darrin l-a privit cu speranţă, nu ştia însă de ce.

– Şi acum? a îndrăznit el.

– Abia acum începi. Tu trebuie să fii, alungat ori înjurat, cel care bucură urechile şi sufletul oamenilor. O să alergi toate lumile, dar rar o să te bucuri. O să fii precum jidovul cel rătăcitor şi-o să te zbaţi clipă de clipă, o să baţi drum fără de sfîrşit pînă ce voi veni din nou, pentru toţi oamenii, cînd cele două lumi se vor alătura şi fiii Domnului vor zbura fericiţi de la una la cealaltă, aşteptînd dreaptă judecată pentru cei vii şi pentru cei morţi. Atunci o să te dezleg, şi pe tine şi pe ceilalţi.

Băiatul se cocoşase ca sub blestem, iar celălalt l-a ghicit, căci i-a găsit privirea şi l-a întărit, zicînd liniştit:

– Numai Tatăl ştie ce e rău şi ce e bine şi prin El eu, care sînt înviere şi viaţă. Tu urmează calea şi fii răbdător. Peter!

se întinde de la o cafea pînă la miezul nopţii, decît senzaţia că mergi la cenaclu ca şi cum ai merge la slujbă: *„La ora cutare, citeşte cutare, să vedem ce-i de criticat..."* Asta trecînd cu vederea faptul că uneori exclusivismul ce se naşte în atmosfera unui cenaclu, atitudinea de patriotism mărunt-local *(„Numai ai noştri-s cei mai tari!")* mă deranjează atunci cînd apare la unii inşi care n-au scris niciodată cît de cît.

– Crezi că cenaclurile reprezintă o etapă revolută?

– Nu neapărat, deşi nu mai pot avea aura aceea pe care o aveau înainte de 1989, nici nu vor stîrni acelaşi grad de interes. Atunci cenaclul reprezenta o ieşire din şabloane, din monotonia impusă existenţei individuale. Acum însă recunosc că duc dorul adeseori unor clipe de monotonie sau măcar îmi visez să ştiu ce voi face mîine. Nu, cenaclul nu este o etapă revolută, pentru că el creează o emulaţie, reprezintă un mod de contact spiritual între autori şi fani, unde fiecare cere ceva şi oferă ceva. Doar că eu nu mă mai pot încadra, mă tem să nu dezamăgesc şi să fiu dezamăgit. Poate nici sistemul de desfăşurare al unei şedinţe nu mai este potrivit...

– Să înţeleg din asta că eşti mai degrabă pentru lecturarea în linişte a unui text decît pentru citirea lui cu glas tare la o şedinţă de cenaclu?

– Categoric! Metoda citirii cu voce tare se practica şi pe vremea lui Maiorescu, dar nu asta este problema. Majoritatea scriitorilor sînt astăzi scripturali şi nu orali. Literatura modernă este scrisă pentru a fi lecturată în linişte, eventual cu un creion şi o foaie alături, pentru a descifra sensurile ascunse în text şi care pot ieşi la iveală la o a doua lectură. Prima citire e pentru delectare, iar dacă textul nu te îndeamnă la recitire, eu zic că nu e foarte valoros. Poate judec prea filologiceşte, dar cred că vremea trubadurilor a trecut. S-ar putea să revină, cine ştie... Numai că eu personal nu pot înţelege ca lumea un text dacă e recitat şi nu am literele în faţă.

– Dacă ar fi să defineşti ceea ce scrii, pe ce coordonate te-ai înscrie?

– Soft, într-adevăr, cum s-a mai zis. Înţeleg prin asta textul interesat mai puţin de recuzită şi de tehnică şi mai mult de personaje, motivaţii psihologice, chiar de introducerea unei tente realiste sau fantastice. Caut să încifrez în simboluri şi arhetipuri ceea ce mi se pare specific uman, încercînd să scriu nu neapărat SF, dar cît mai literar. Oricum SF-ul devine tot mai literar, adică mai valoros din punctul de vedere al criticii literare, care nu-l mai poate ignora nici la noi prea multă vreme. Orice mişcare avangardistă îşi face loc, mai devreme sau mai tîrziu, dacă valoarea sa este incontestabilă.

– Consideri că SF-ul ar fi un curent avangardist? Crezi că SF-ul anilor '80 era avangardist sau mai degrabă generaţia „90-istă" reprezintă o avangardă?

– Ideea SF-ului ca avangardă îi aparţine lui Voicu Bugariu *(almanahul „Anticipaţia' 88 - Sociologie literară şi SF, pag. 278-279),*

care definește avangarda ca avînd drept caracteristici, printre altele, maxima îndrăzneală de gîndire, contestarea trecutului literar-artistic, negarea ideilor tradiționale, prozelitismul (vezi cenaclurile), cultivarea noutății, textele programatice și justificative, obsesia găsirii unor precursori etc. Spre (ne)norocul nostru, orice avangardă este la un moment dat încorporată în marea literatură, spre a fi la rîndul ei contestată de... altceva. Pe SF-iști chiar îi paște clasicizarea și asta destul de curînd, zic eu. Vreo 50-150 de ani... Cine ar mai ignora azi Surrealismul?

– Personal consideri că atitudinea de contestare adoptată de generația '90 își are originea într-o acutizare a simțului de avant-garde?

– Într-un fel, da. Generația noastră este mai grăbită, vrea să fie acceptată cu orice preț de către marea literatură și are dreptul să ceară asta, fiindcă SF-ul este literatură, este artă. Ba chiar cred că, datorită unei selecții mai stricte impuse chiar de această dorință de demonstrare a propriei valori, în SF-ul românesc apar mai puține „ciurucuri" decît în mainstream-ul românesc. Deocamdată critica literară, care a cunoscut SF-ul sub forma lieteraturii de anticipație sovietică a anilor '50-'60, consideră că „știe deja" și dintr-o *lene spirituală*, nu se mai obosește să vadă altfel. Parcă ar bănui că asta i-ar face să schimbe sisteme de valori clădite din greu. Așa merg lucrurile: înrăiții revoltați din tinerețe devin crunți conservatori la senectute, asta-i soartă de trup supus instinctului de conservare. Așa că acum SF-iștii, avînd mai multă libertate, mai multe posibilități și niște criterii mai lejere (nu în privința calității), scriu, fac critică, adică umplu un gol care la noi ar exista din cauza lipsei de legături constante cu literatura (nu numai SF) din vest.

– De acesa ai adoptat stilul „soft"?

– Da, cred că da. De fapt ceea ce vreau eu este să scriu cît mai literar și să stîrnesc în cititor măcar acea emoție intelectuală simțită la descifrarea unui simbol sau a unui parcurs mitologic, ba chiar să isc emoția pură, spontană. În esență, cred că totul se reduce la a scrie bine sau prost. Iar eu prefer tipul narațiunii care într-adevăr povestește, într-un fel sau altul, pentru că cititorul e interesat în primul rînd de epic. Așa a fost de cînd lumea, de la Homer, Cervantes, Shakespeare...

– Nu crezi că ești un pic exclusivist?

– Cum să nu? Dar asta este părerea mea. Alții au alte păreri, alte idei, scriu și judecă altfel... și așa se naște varietatea umană sau literară. Dacă toți ar gîndi ca mine, n-ar mai exista contradicții, ci o singură cale de abordare (nu numai) a scrisului și am muri de plictiseală. Din fericire avem fiecare adevărul nostru.

A consemnat,

Ionuț Bănuță

– Da! s-a ivit un cap lățos și supus dintr-o cameră alăturată.

– Ia-l și pune-i semnul ascultării lui! Noroc, băiatule... și credință. L-a văzut pentru ultima oară pe omul zeu (sau poate nu era ultima?). Ochii acestuia scînteiau ciudat, ca ai unui blînd nebun, dar nu era asta. Darrin simțea că nu. Apoi Peter l-a dus într-o încăpere întunecoasă și strîmtă unde, cu un ac trecut prin foc și secretînd o soluție roșie ca sîngele, poate chiar sînge, dar al cui? i-a tatuat pe piept un cîine voinic, cu ochii limpezi și buni. În noaptea ce a urmat din navele spațiale de croazieră ale lui Leech una a dispărut fără urmă, în ciuda dispozitivelor electronice și a paznicilor umani. Camerele video nu au înregistrat acolo nici o ființă, doar înălțarea stranie a navei, poate pustii și defecte, spre cerul deschis, nesfîrșit.

Nimeni n-a putut s-o oprească, probabil creierul ei electronic o luase razna, deși lumea zicea altfel. De atunci pe Marte nu s-a mai auzit nimic de băiatul care a îmblînzit lupul.

Pe omul-zeu patrulele l-au prins după vreo lună și l-au ucis în chinuri la Domul Tigrului.

El zîmbea și spunea: *„Iartă-i Doamne, că nu știu ce fac!"*

Poveștile spun că nici omul-zeu n-a murit cu totul, adepții lui colindă planeta vorbind de o înviere, iar viruși cu personalitatea lui artificial construită au împînzit rețeaua de computere a domurilor marțiene, trăind acolo alte vieți, indestructibile. Se mai spune că Darrin aleargă prin iarba verde a Pămîntului, bucurîndu-se laolaltă cu o haită de lupi îmblînziți sau colindînd lumea albastră. Numai că pămîntul nu mai e verde, nu mai e albastru..."

Grafică - Adrian Cancer

Clapele orgii scoaseră un ultim acord. Focul din piață dădea să se stingă, iar lumea privea fascinată la orbul ce își freca mîinile obosite. Părintele Degmore însă, care se încruntase tot mai tare pe timpul cîntului, acum izbucni:

– Asta-i blasfemie! Oameni buni, nu vedeți că ăsta ia în deșert numele Domnului nostru?

Ochi uimiți îl priviră cum se agită. Oamenii știau că Degmore are un ușor defect cerebral de la naștere, iar implantul reglator aplicat cu îndemînare de un electronist care murise de mult nu mai funcționa așa cum se specifica în prospectul învechit, ținut de părinte ascuns sub pernă, acasă.

– Sunteți orbi, voi, nu el! țipă iar omul în haine negre, ridicînd brațele exasperat. Știu că paznicii nu sînt la porți, ci aici...

Privirile celor vinovați coborîră în pămînt.

– ... e normal, e sărbătoare, dar nici linia de alarmă nu ne-a avertizat că a intrat cineva! Cum a pătruns atunci bătrînul ăsta al iadului care v-a vrăjit cu cîntări dăruite de Satan?

Oamenii se priviră încurcați, nu se gîndiseră la asta. Nu, orbul cîntase frumos. Ce conta cum intrase? Sistemul de alarmă nu era perfect, iar ei avuseseră o seară de neuitat. În ciuda furiei preotului, l-au încărcat pe bard cu daruri, l-au lăsat să plece mai departe, rugîndu-l însă să nu plece în toiul nopții, era chiar periculos, sfătuindu-l să se ferească de lupii-de-cîmpie, îmbulzindu-se să-l mai vadă o dată, să-l atingă chiar: era primul străin pe care-l vedeau; și ce străin!

El plecă însă. Pe urma lui se furișară, nevăzute, două umbre. Prima era a preotului, care voia să-l imobilizeze. Adevărul era că preotul băuse mai mult rachiu de grîu și reglatorul neuronal i-o cam luase razna. Sătenii l-au găsit a doua zi lîngă sîrma gardului împrejmuitor satului, leșinat, dar viu. Nu știa decît că ajunsese să-l agațe pe orb de umăr, apoi o ceață neagră i se lăsase pe cap.

– Era diavolul, ascultați-mă! urlă el rugător.

Oamenii au rîs. Au început să creadă că ceva era în neregulă abia cînd au observat că Bill, puștiul blond, dispăruse. El îl văzuse mai întîi pe orb seara trecută. Oricît l-au căutat apoi, nu l-au mai găsit niciunde. Poate căzuse pradă lupilor-de-cîmpie...

Pe un deal depărtat, străjuit de cîțiva arbori piperniciți, un bătrîn îmbrăcat în haine de piele neagră, slab cu plete lungi, albe și cu o orgă în brațe, străjuia focul ce vălurea sonor în bătaia vîntului. După o vreme se auzi un lătrat blînd și de foc se apropie un tînăr blond cu un lup-de-cîmpie ce i se freca drăgăstos de picior. Se vede că erau așteptați, căci bătrînul se ridică, zîmbind.

– Ai reușit, puștiule, trebuia să fie așa! O știam încă de cînd ai fugit ! zise el. Băiatul dădu din umeri și plecă privirea. Ca să scape de ochii albi care parcă îl fixau, începu să mîngîie cîinele între urechi, absorbit cu totul de grija nouă ce îl cuprinsese. Bătrînul zîmbi cu îngăduință.

– Cîntecele să le-nveți. Toate! Te va ajuta și ea, zise, întinzîndu-i orga.

– E a mea?

– A ta, băiete, cu totul. Eu mai am. Sîntem doi de-acum, doi, iar tu să te bucuri cît trăiești...

–...și nu sînt orb! se repezi tînărul, roșind speriat de cele spuse.

– O să vină și asta, crede-mă! mormăi liniștit bătrînul. Bardul trebuie să fie orb, nu uita asta! Iar oamenii or să te și alunge cu pietre și or să te și asculte, vor plînge și vor rîde, te vor batjocori și te vor aclama. Să nu-ți pese de asta! Să cînți, atît, ca să nu se uite, fiindcă ei, proști ori deștepți, au nevoie de noi, au nevoie de cîntec, pricepi tu?

– Pricep.

– Bine, atunci dă-ți jos cămașa și apropie-te. Nu te teme. Ochii se deschid și înăuntru, acum văd mai bine ca alții.

La lumina focului proaspătul cîine cenușiu, tolănit pe pămînt, urmărea cu ochii uimiți cum stăpînul își deschidea haina lungă, albă și subțire, în timp ce tovarășul lui trecea prin foc un ac subțire, lucitor, argintiu. Apoi bătrînul se apropie de stăpîn, cîinele scheună, căci făptura celuilalt îl speria, iar stăpînul său bun îl liniști cu un gest. Celălalt îi tatuă tînărului cu precizie pe pieptul bronzat un cîine voinic și cu ochi limpezi la care cîinele de lîngă foc se holba uimit. Apoi bardul luă orga în mîini și i-o întinse.

– Acum, înainte de a ne despărți, aș vrea să-mi cînți cîntecul tău. Și-al meu...

– Cel al drumului fără odihnă?

Fără să mai aștepte răspuns, Bill luă orga, petrecu pe după umăr cureaua jerpelită și începu, întîi nesigur, apoi tot mai clar...

„Așezarea nu era mare: vreo patru-cinci sute de case îngrămădite fără noimă unele lîngă altele..."

Muzica se înălța odată cu vocea, spre cer, mai înalt, pînă dincolo de luna plină, pînă dincolo de planeta roșie, pînă la noianul de stele sclipinde, ca un suflet de speranță.

Radu Pavel GHEO

CE ESTE ŞI CE VREA SĂ FIE UN SCRIITOR

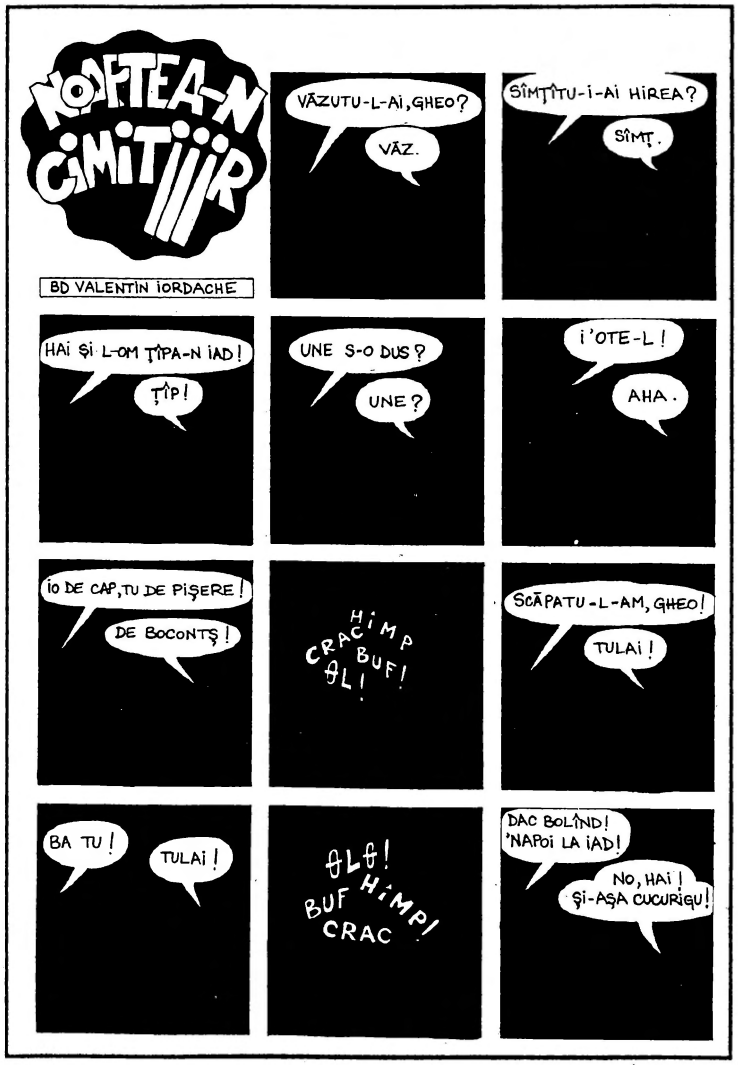

Am pus acum cîteva numere o întrebare compusă din mai multe întrebări, care se referea la statutul scriitorului în general şi al celui de SF în particular. În numărul 105 al Jurnalului SF a răspuns, pertinent şi la obiect, domnul M. Grămescu, ridicînd acolo cîteva probleme nu lipsite de interes, mai ales pentru scriitorii de science-fiction. Răspunsul acesta - ca orice discuţie pe teme de teorie literară - ridică însă alte probleme, alte semne de întrebare. Deci...

În ceea ce priveşte latura strict administrativă lucrurile sînt clare. deoarece sînt necesare cel puţin două volume de autor pentru a intra oficial în Uniunea Scriitorilor, mă văd silit a-l felicita pe Eminescu pentru faptul că s-a născut demult, căci cu bietul său unic volum, nici n-ar putea fi luat în seamă. Ce să mai zicem de S.T. Coleridge, cu cele trei (3) poeme ale sale, suficiente pentru a-l introduce în istoria literaturii universale... Mai la noi şi mai spre SF i-aş aminti pe C. Cozmiuc (fără volum - *ba, i-a apărut unul, în colaborare, parcă "Revoltă în Cosmos" îi zicea, dar aia nu se putea numi literatură n. I. B.*) şi S. Genescu (cu un singur volum de autor), ambii pomeniţi în proaspăt apăruta enciclopedie a Sf-ului (1993, autori: John Clute şi Peţer Nicholls). Mă întreb cît de uşor poate un scriitor român să convingă o editură de valoarea operei sale şi, mai bine, de vandabilitatea ei. Eu înclin să cred că asta nu contează întru totul, cel puţin în definirea personalităţii unui creator, dar afectează contactul său cu cei cărora li se adresează mesajul. Sincer, nu cred că meseria de scriitor poate fi practicată cu succes în România, nu deocamdată şi nu de către numele noi apărute, chiar dacă e vorba de talente orbitoare.

Poate că este bine aşa. Scrisul nu trebuie să devină o meserie, ci să rămînă o artă, chiar dacă din ea se pot cîştiga (eterna problemă a supravieţuirii) bani. Dacă Sandra Brown este o scriitoare (deşi eu înclin a presupune o asociaţie scriitoricească SRL), cu atît mai mult autori ca F. Pîtea, A. Popov, A.M. Negrilă, Sebastian Corn, A.V. Mircea sau alţii din noua generaţie de SF-işti pot fi consideraţi altfel. Totul depinde de sistemul de referinţă, iar aici există cîteva trepte necesare:

a) <u>propria opinie:</u> *„Da, dom'le scriu bine! Poate cei de azi mă vor recunoaşte, poate nu, poate mă va descoperi posteritatea sau voi rămîne veşnic necunoscut, dar eu mă simt scriitor şi pentru mine, chiar sînt!"* Un ins mai puţin orgolios şi în acelaşi timp neinteresat de soarta celorlalţi va fi mulţumit cu atît. Ţinînd cont de faptul că singurul sistem de referinţă este propria lui persoană, va avea inevitabil dreptate.

b) <u>opinia publicului cititor:</u> Pentru scriitorul „obişnuit", cel care vrea să publice şi să fie cunoscute nu neapărat persoana şi pasta sa de bărbierit, ci ideile sale, cititorii sînt importanţi în acceptarea sa ca scriitor, fiindcă un ins care publică şi nu este citit sau nu se dovedeşte interesant pentru lector este un scriitor „mort". Dacă în situaţia anterioară autorul rămîne singurul cititor al operei sale, acum mii de persoane pot deveni reflexii ale ideilor auctoriale, iar ceea ce numin „talent" devine mult mai important.

c) opinia lectorului specializat (adică a criticului): La acest nivel se discută deja valabilitatea operei în sine şi a autorului acesteia dintr-o poziţie mult mai delicată. Presupunînd criticul ideal (cel care nu greşeşte în opiniile sale), se observă că misiunea sa, care este în esenţă de a spune „da" sau „nu", adică de a emite o judecată valorizatoare, devine foarte importantă pentru consacrarea celui care a umplut hîrtia cu semne grafice formînd un tot coerent. Criticul ideal poate da unui autor „certificatul de scriitor".

Nu ştiu dacă din fericire sau nefericire, nu există nici critici infailibili, nici autori întru totul conştienţi de valoarea sau non-valoarea propriei opere (iar unii din aceştia chiar poartă legitimaţia Uniunii Scriitorilor, făcîndu-e să-ţi aminteşti de literaţii ridicoli din „Maestrul şi Margareta"), nici cititori credincioşi unuia sau altuia dintre scriitorii lumii (români sau străini, Sf-işti sau ne-SF-işti). Iar cînd vorbim de scriitorul de science fiction, lucrurile sînt şi mai încurcate din cauza circumspecţiei conservatoare a lumii literaturii mainstream. de aceea unicul răspuns valabil cu totul îl poate da doar posteritatea (ce noroc pentru unii, ce ghinion pentru alţii!). Dacă azi critica lietrară poate ignora un Cordwainer Smith sau (la noi) autori mai cunoscuţi decît destui „legitimaţi", cei care astăzi încă nu pot fi auziţi se vor auzi altădată. Pînă atunci fiecare scrie şi speră şi se simte mulţumit sau nemulţumit, visează la un destin glorios sau la un cîştig financiar măreţ şi tot scriem, mai bine, mai prost, aşteptînd, sperînd, dezamăgiţi, fericiţi. Dar niciodată nu vom şti sigur răspunsul, niciodată nu vom fi cu toţii de acord. Aici se găseşte şi farmecul vieţii şi cel al scrisului, altfel cred că tare ne-am mai plictisi...

P.S. Orgolios, dar măcar sincer, mărturisesc că eu, Radu Pavel Gheo, în sinea mea, mă simt scriitor. Dacă cineva ar dori să arunce cu piatra şi a comis vreodată încercări literare dezinteresate, numai din dorinţa de a scrie şi nu de a face „bani", să se întoarcă spre sine şi să se întrebe: „Eu nu?".

SUPERHERO

Dinozaurul nu mai vrea să fie sefeu,
S-a săturat să ne jucăm
cu epiderma lui cornoasă
şi culoarea ba verzuie, ba albastră,
Să-l facem prostănac
ori (cînd avem nevoie)
Dumnezeu.
Vrea odihnă, săracu',

R.I.P.
Ori, poate,
I-ar plăcea să se joace şi el
de-a omul şi de-a dracu'.
Prea măreţ, o să plece,
O să-l uităm, o să ne uite,
săracu'.

Radu Pavel GHEO

IMAGINI MIŞCATE

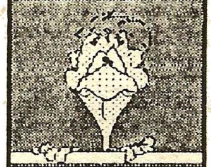

F 117 A

F 117 A este un superavion din dotarea USA care, la testele efectuate la o bază din nordul Turciei, dă rateuri.

Celelalte două modele experimentale trebuie să facă drumul înapoi spre SU, pentru depistarea anomaliilor.

Un grup de teroriştii face joncţiunea cu avionul-cargo, care transportă cele două *F 117 A*, aflînd de gînd să le fure.

Începe un masacru gen „Moarte grea".

Foarte bine puse la punct efectele speciale.

Filmul este turnat în 1992 şi este comercial pînă în vîrful unghiilor.

Grafica pe computer este făcută de compania General Litf, dacă vă spune ceva numele.

Don SIMON.

Remus CERNEA

muzicii sferelor VIII

PARADISE LOST (II)

Călătoria pe care Satan o face la sfîrşitul părţii a doua din *„Paradise Lost"* este la fel de imaginară ca orice alt science fiction modern. La un moment dat, chiar este descris haosul care aminteşte mult de imaginea modernă a entropiei maxime.

Isaac Asimov mai subliniază că romanul său *„Zeii Inşişi"* (premiile Hugo şi Nebula - 1973) porneşte în a doua sa parte de la o idee regăsită în capodopera miltoniană *Paradise Lost*. Astfel, în cartea a VIII-a se precizează cum ... fac dragoste îngerii: *„spiritele se îmbrăţişează, se contopesc în întregime, unind dorinţa Pură cu Puritatea"*. De aici pînă la Triada ce se contopeşte complet, cale lungă nu mai e...

În 1986, editura DEL REY, publica romanul lui *Arthur C. Clarke* (un admirator al formaţiei *The Beatles*) *„The Songs of Distant Earth"* (Cîntecele depărtatului Pămînt). Am fost uşor surprins, cînd am remarcat, pe coperta IV a cărţii că acele cîteva fraze ce schiţau cîteva sumare puncte de reper ale conţinutului, se aflau sub un titlu impunător: *Paradise Lost*. Era, de fapt, vorba despre planeta Thalassa al cărei întins ocean planetar este presărat cu cîteva insule locuite de coloniştii plecaţi cu secole în urmă de pe o Terra ameninţată de Soarele ce devenise novă. Existenţa lor idilică va fi însă suprimată de un eveniment evoluţionar de proporţii al planetei, şi de sosirea navei *Magellan* cu încă un milion de refugiaţi ai ultimelor zile triste ale Terrei. De aici şi transformarea Thalassei într-un „Paradis pierdut".

Nu ştiu exact care au fost raţiunile pentru care cei care au fondat-o în 1987, şi-au numit trupa *Paradise Lost*. Poate s-au inspirat din poezia omonimă a lui John Felton ori au mers direct la sursa biblică a noţiunii.

Stabilindu-şi componenţa definitiv în 1988, cei cinci din Bradford (G.B.) - *GREGOR MACKINTOSH, ARON AEDY (CHITARE), STEPHAN EDMONDSON (BASS), MATTHEW ARCHER (TOBE) şi NICK HOLMES (VOCE)*, prin muzica creată pînă acum au impresionat profund ascultătorii şi au dat valenţe şi speranţe noi muzicii rock prin orizonturile pe care le-au deschis.

Prin anii 91- 92 se ajunsese într-un aparent impas creativ şi, cînd spun asta, mă refer la explozia de rock comercial - bonjovisme, aerosmith-uri şi mtvisme - ale celor care şi-au vîndut sufletul de rocker pe verzişoare...

Debutul lor discografic s-a concretizat în albumul *Lost Paradise* (1990) care nu a convins decît parţial. Aprecierile pozitive vor curge odată cu albumul *Gothic* (1991). Stilul de muzică practicat va fi catalogat de critica muzicală drept Gothic Doom iar piese ca *Eternal, Gothic, Angel Tears*, înfioară... (cine le-a simţit pe propria piele, în vară, la Rock '94, înţelege!)

Deplina consacrare, concretizată şi într-un turneu mondial, vine după editarea albumului *Shades of God* (1992). *Pitt The Sadness*, dar mai ales *As I Die*, au intrat deja în panoplia marilor creaţii rock ale tuturor timpurilor şi fac deliciul numeroşilor fani din lumea întreagă.

În 1993, valoroasa trupă britanică uimeşte întreaga lume cu sublimul album *Icon* - o adevărată bijuterie muzicală. Acesta a fost declarat albumul anului în Rock, fiind urmărit îndeaproape de concurentul *Chaos A.D.* al lui Sepultura, şi a însemnat triumful *Doom-Metalului* ca făuritor al unei noi ere în istoria muzicii. La afirmarea şi consacrarea stilului *Doom* au contribuit din plin şi alte trupe pe care le recomand celor interesaţi: *Amorphis, Anathema, My Dying Bride, Pyogenesis, Solitude Aeturnus*, (parţial) *Tiamat, The Gathering* (cu albumul *Always*), etc.

Icon, cu un sound lucrat cu o finete şi măiestrie de geniu „te rupe" de la cap la coadă. Ritmul obsedant al chitărilor, melodicitatea sumbră dar totuşi sensibilă, corurile excelent dispuse pe fundalul pieselor, vocea de excepţie a lui Nick Holmes, originalitatea - conlucrează armonios în a constitui acel ceva care conferă nemurire unei opere de artă.

Sper să vă delectaţi cu lucrări muzicale ca *Remembrance, Dying Freedom, Widow, Cristendom, Weeping Words*, etc. La concertul de la Bucureşti, toată lumea a „rămas fără grai" printre altele, şi după extraordinara *True Belief* - un adevărat "munte de melancolie".

În 1994, *Paradise Lost* a editat 2 EP-uri: *Seals the Sense* şi *In Dub* (remix după *In Dub* - 1990). Următorul album: *Draconian Times*, deja înregistrat (va apare în curînd) îl are la baterie pe Lee Morris (24 de ani/ ex. Marshall Law).

P.S. Special Thanks to Mireiile M.

Ioan Pavelescu

CE MAI VEDEM LA TV

SÎMBĂTĂ 18.03

14.05 Căpitanul Nemo (SF-a, Italia/Franţa/Spania, 1973, VOX).

17.45 Star Trek (s-SF, SUA, Italia 1).

19.15 Vînătoarea unui android (SF, SUA, '92, RTL 2); *cu Lew Ayers, Robert Foxworth.*

19.20 Robocop (s-SF, Italia 1).

21.00 Piraţii pe gheaţă (SF, 1984, TNT&Toons); *cu Robert Urich şi Angelica Huston.*

23.00 2010 (SF, SUA, 1984, TNT & Toons); *regia Peter Hyams; cu Roy Scheider şi Helen Mirren; ecranizarea romanului „2010: a doua odisee spaţială" de Arthur C. Clarke (Ed. Olimp, 1994).*

23.05 Carrie (H, SUA, 1976, RTL 2); *ecranizare a romanului omonim de Stephen King (Ed. Nemira, 1993).*

0.15 Black Magic Woman (F-er-th, SUA, 1990, SAT 1).

0.55 Văduva lui Dracula (F, SUA, '88, VOX); *cu Sylvia Kristel.*

1.00 Fuga lui Logan (SF, 1976, TNT&Toons); *cu Michael York şi Jennifer Agutter*

1.25 Vînătorii din spaţiu (s-SF, PRO 7).

1.45 Misiune imposibilă (s-SF, Canale 5).

3.00 Femeia bionică (s-SF, RETE 4).

3.05 Piraţii pe gheaţă (SF, '84, TNT& Toons).

3.30 Păianjenul uriaş (SF-H, SUA, 1975, RTL).

3.30 Carrie (H/r, SUA, 1976, RTL 2)

4.45 Fuga lui Logan (SF, 1976, THT&Toons).

DUMINICĂ 19.03

9.50 Time Trax (s-SF/r, SUA, 1933, SAT 1).

11.05 Batman (da, PRO,7)

12.25 Robocop (s-SF, Italia 1).

12.55 Omul din Atlantis (SF, SUA, 1977, PRO 7); *cu Patrick Duffy şi Belinda J. Montgomery.*

17.10 Star Trek (Noua generaţie) (s-SF, SUA, TVR1).

17.15 Căpitanul Nemo (SF-a/r, Italia/Franţa/Spania, 1973, VOX).

18.30 Oameni de nimic (F, SUA, 1988, RTL 2); *cu David Murray.*

19.55 Robocop (s-SF, M6).

0.15 Exorcistul (F, SUA, 1973, PRO 7); cu Linda Blair; *ecranizare a romanului omonim de W.P. Blatty, apărut la ed. Nemira.*

1.00 Kanal 4; Parodie SF (RTL).

2.15 Misiune imposibilă (s-SF, Canale 5).

2.25 Văduva lui Dracula (F/r, SUA, 1988, VOX); *cu Sylvia Kristel.*

LUNI 20.03

15.55 Time Trax (s-SF, SUA, 1993, SAT 1); *ep. „Un miliard de omorî".*

17.05 Star Trek (s-SF SUA, Italia 1).

1.45 Monsters (s-SF, SUA, RTL 2); *ep. „Tercoare prin telefon".*

2.45 Time Trax (s-SF/r, SUA, 1993, SAT1).

3.00 Star Trek (s-SF/r, SUA, Italia 1).

3.15 Superman (s-SF/r, PRO 7).

MARŢI 21.03

15.55 Time Trax (s-SF, SUA, 1993, SAT 1); *ep. „Foc şi gheaţă".*

17.05 Star Trek (s-SF, SUA, Italia 1).

1.10 Războiul lumilor (s-SF, PRO 7).

1.55 Monsters (s-SF, SUA, RTL 2); *ep. „Degetul".*

3.25 Time Trax (s-SF/r, SUA, 1993, SAT 1).

MIERCURI 22.03

11.20 Accidente (SF, SUA, '89, PRO 7):

15.55 Time Trax (s-SF, SUA, 1993, SAT 1); *ep. „Vestul sălbatic".*

17.05 Star Trek (s-SF, SUA, Italia1).

21.15 Prizonieri în timp şi spaţiu (SF, SUA, 1989, RTL 2).

1.10 Monsters (s-SF, SUA, RTL2); *ep. „Lăcomie".*

2.55 Prizonieri în timp şi spaţiu (SF/r, 1989, RTL 2).

3.10 Time Trax (s-SF/r, SUA, 1993, SAT1).

3.55 Femeia bionică (s-SF, RETE 4).

JOI 23.03

15.55 Time Trax (s-SF, SUA, 1933, SAT1); *ep. „Copilul minune".*

17.05 Star Trek (s-SF, SUA, Italia 1).

23.15 Exorcistul II: Ereticul (F, SUA, 1977, PRO7).

1.45 Salutări de pe lumea cealaltă (s-SF, SUA, 1990, RTL 2).

2.20 Star Trek (s-SF/r, SUA, Italia 1).

2.35 Monsters (s-SF, SUA, RTL2), *ultimul episod „Ghinion".*

3.30 Time Trax (s-SF/r, SUA, 1993, SAT1).

6.45 Femeia bionică (s-SF, RETE4).

VINERI 24.03

17.05 Star Trek (s-SF, SUA, Italia1).

21.15 Superman (s-SF, PRO7).

21.15 Un amant ceresc (F-co, SUA, 1988, SAT1); *cu Cybill Shepherd, Ryan O'Neil.*

22.10 Vînătorii din spaţiu (s-SF, PRO7)

23.00 Instincte criminale (F-th, SUA, 1989, RTL).

23.15 Spellbinder (F, SUA, '88, PRO 7); *cu Kelly Preston.*

1.20 Monstrul monolit (SF, SUA, 1957, RTL2); *cu G. Williams.*

2.20 Confreria satanică (H, SUA, 1971, RTL).

2.30 Star Trek (s-SF/r, SUA, Italia 1).

6.45 Femeia bionică (s-SF, RETE4).

VIDEOMANIA

YADO

cu: Arnold Schwarzenegger, Brigitte Nielsen, Sandahl Bergman
regia: Richard Fleischer
Scenariul: George MacDonald Frase

Celebrul Arnold şi fosta soţie a nu mai puţin cunoscutului Stallone s-au întîlnit cîndva în această povestioară fantasy.

„Yado" e asemănător cu *„Conan Barbarul"* şi *„Conan Distrugătorul"*; aceleaşi plete fluturînd în vînt, aceeaşi spadă uriaşă, acelaşi pămînt mitic, doar valoarea lor diferă.

Distribuţia fiind săracă, scenaristul a încărcat dialogurile cu replici stufoase şi a lungit momentele de acţiune pînă la extrem. Eu m-am plictisit efectiv văzînd cum săbiile se ciocnesc vreme de trei minute. Dar ce să-i faci, Arnie era pe la începutul carierei, nu prea avea de ales.

O regină crudă şi lacomă vroia să cucerească întreaga lume, iar dorinţa îi putea fi îndeplinită de un talisman fermecat deţinut de un grup de femei sacerdote. Pentru a-şi atinge scopul, regina şi supuşii ei măcelăresc grupul de preotese, însuşindu-şi obiectul mult rîvnit. Sonja, sora uneia dintre preotese, află vestea masacrului din gura unui călător pe nume Yado.

Restul filmului descrie încercările lui Yado şi Sonjei de a recupera talismanul şi de a răzbuna victimele.

Florin Iulian HRIB